

Henri Rajala

Sijoitusopas aloittelevalle piensijoittajalle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2013

Tekijä(t) Otsikko	Henri Rajala Sijoitusopas aloittelevalle piensijoittajalle
Sivumäärä Aika	37 sivua + 4 liitettä Huhtikuu 2013
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Taloushallinto ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Lehtori Timo Riikkilä
<p>Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää piensijoittajalle sopivia sijoitusinstrumentteja, tutkia niiden riskejä ja tarjoamia mahdollisuuksia. Työn keskeisenä tavoitteena oli luoda helposti luettava ja lähestyttävä katsaus aiheeseen. Tutkimuskysymykseksi työssä nousi se, minkälaista tietoutta aloitteleva piensijoittaja tarvitsee tehdessään ensimmäisiä sijoituksiaan.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisin menetelmin ja aineisto kerättiin ajankohtaisesta kirjallisuudesta, artikkeleista ja tuoreista tilastoista. Tutkimuksen teoria perustui vahvasti lukemasani kirjallisuudessa selitettyihin rahoitus- ja sijoitusmarkkinoiden perusasioihin.</p> <p>Tutkimuksessa havainnollistettiin sijoittajaprofiilin määrittämiseen, sijoituskohteen valitsemiseen ja itse sijoittamiseen liittyviä aspekteja kattavasti ja helposti lähestyttävästi. Opinnäytetyön luettuaan aloittava piensijoittaja tietää sijoittamisen perustietouden ja lähtökohdat. Tämän jälkeen hän voi esimerkiksi etsiä lisätietoa tietyistä työssä esitetyistä sijoituskohteista, jotka hän kokee sopivan parhaiten omaan sijoitusprofiiliinsa.</p> <p>Opinnäytetyön lopputuloksena voidaan havaita, että aloittelevalla piensijoittajalle on tehokkaita tapoja aloittaa varojen kartuttaminen sijoittamalla. Sijoittajalle on tarjolla hyviä ja helposti lähestyttäviä sijoituskohteita, joihin pääsee käsiksi pienellä aiheeseen tutustumisella ja sijoituksesta riippuen mahdollisesti pienelläkin pääomalla. Tämän opinnäytetyön luettuaan piensijoittaja tietää sijoittamisen perusasiat ja tuntee aloittavalle sijoittajalle sopivia sijoituskohteita.</p>	
Avainsanat	sijoittaminen, piensijoittaminen, sijoitusmuodot

Author(s) Title	Henri Rajala Beginner's guide for a small-scale investor
Number of Pages Date	37 pages + 4 appendices April 2013
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Timo Riikkilä, Senior Lecturer
<p>The purpose of the present study was to determine investment methods that are suitable for small-scale investors and to examine the risks and the opportunities the methods offer. The primary focus of this thesis was to offer the reader an easily approachable overview of the subject. The study examined what kind of information small-scale investors need for making their first investments.</p> <p>The theoretical framework of the study was based on professional books, articles and current statistics on the subject. Qualitative research method was applied in the study.</p> <p>The study offered a detailed approach to determining the investor profile, choosing the most suitable investment and general aspects of investing. After reading the study, a beginning small-scale investor knows the basics of investing and a number of suitable products that are available. The reader can then easily search for additional information on a specific investment that fits the investor's profile.</p> <p>As a result of the study, it was clear that there are multiple efficient ways for a small-scale investor to start investing and thus get added value to money. There are easily approachable alternatives for investors, some of which are available with a small starting capital. After reading this study, the small-scale investor knows the basics of investing and is familiar with some investment methods available for a small-scale investor.</p>	
Keywords	investing, small-scale investing, investment methods

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat	1
1.2	Tutkimustyön tavoite ja tutkimusongelmat	2
1.3	Opinnäytetyön rajaaminen ja käytettävät menetelmät	3
2	Sijoittaminen	4
2.1	Sijoittaminen yleisesti ja sijoittamisen yleiset periaatteet	4
2.2	Tuotto ja riski	5
2.3	Osakesijoittajan mahdollisesti kohtaamia riskejä	7
2.4	Hajautus	10
2.4.1	Salkun hajautus	10
2.4.2	Ajallinen hajautus	12
2.5	Sijoittaminen vain tuotteisiin joita ymmärtää	12
3	Erilaiset sijoittajatyypit	13
3.1	Riskinottohalu	14
3.2	Aktiivisuus	16
3.3	Sijoitettavan varallisuuden määrä	17
3.4	Sijoitusaika	17
4	Piensijoittajalle sopivat tuotteet	18
4.1	Osakkeet	18
4.1.1	Osingot	20
4.1.2	Kotimaiset osakkeet	20
4.1.3	Ulkomaiset osakkeet	21
4.2	Rahastot	22
4.2.1	Korkorahastot	25
4.2.2	Osakerahastot	26
4.2.3	Yhdistelmärahastot	26
4.2.4	ETF:t	27
4.3	Warrantit	28
5	Sijoituskanavat	30
5.1	Välittäjät	30
5.2	Kustannukset	33

6	Esimerkkisijoituksia	33
7	Johtopäätökset ja pohdinta	36
	Lähteet	38
	Liitteet	
	Liite 1. Nordea Säästö 25 -rahaston esite	
	Liite 2. Esimerkki 2. laskelmat - Nordea Säästö 25 -rahasto	
	Liite 3. Nordea Kehittyvät osakemarkkinat -rahaston esite	
	Liite 4. Esimerkki 2. laskelmat - Nordea Kehittyvät osakemarkkinat -rahasto	

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tarkoituksena on olla apuna aloittelevalle sijoittajalle, joka tekee mahdollisesti ensimmäisiä sijoituksiaan. Toivon, että työstäni on apua oman sijoitusprofiilin määrittämisessä ja siihen sopivien sijoituskohteiden kartoittamisessa. Pysin tutkielmasani antamaan helposti luettavaa perustietoutta useista eri sijoitusvaihtoehdoista. Tavoitteeni on kuitenkin mennä työssä hieman pintaa syvemmälle, jotta eri kohteita voidaan kunnolla vertailla ja analysoida sijoittajan omiin tarpeisiin.

Yhtenä lähtökohtana tutkielmassa on oletus siitä, että suomalaisten sijoitettavan varallisuuden määrä on kasvanut mutta suuria määriä rahaa makuutetaan silti matalakorkoisilla pankkitileillä. Syy tähän on mitä luultavimmin pelko sijoituksista ja niihin liittyvistä riskeistä. Tästä muodostuu myös työni tutkimusongelma: mitä tietoutta sijoittaja tarvitsee alkaessaan sijoittamaan, ja miten tätä tietoa voitaisiin tarjota helposti luettavassa muodossa?

Pysin työssä vastaamaan tutkimusongelmaan puntaroimalla tarvittavaa tiedon määrää ja tarjoamalla sitä niin paljon kuin aloitteleva sijoittaja tarvitsee. Työssä käsitellään sijoitusprofiilin määrittämistä, erilaisia sijoituskohteita ja tarkastellaan, miten ne sopivat erilaisille sijoittajatyypeille.

Lähtökohtaisesti syy aihevalinnalle on henkilökohtainen kiinnostus aiheeseen ja omankin sijoitustietouden kartoitus aihetta tutkimalla. Koen myös, että työstä voisi olla apua sijoitustietouden peruskatsausta kaipaavalle lukijalle.

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkimuksen lähtökohtana on tarjota aloittelevalle sijoittajalle tarpeeksi tietoutta ensimmäisten sijoitusten tekemiseen, jotta sijoittaja saisi rahoilleen enemmän tuottoa kuin pitämällä niitä passiivisesti matalakorkoisella tilillä. Lähtökohtaisesti suomalaisten kotitalouksien keskimääräinen varallisuus on kasvanut huomattavasti viimeistenvuosien aikana, mutta sijoituksissa ollaan silti varovaisia.

Osa ihmisistä pitää vieläkin kiinni ehkä vanhoista olettamuksista, että sijoittaminen olisi vain ”eliitin puuhastelua”, ja siihen ei kannata lähteä mukaan. Hiljattain Pörssisäätiön teettämän tutkimuksen mukaan yli puolet tutkimukseen osallistuneista kertoi taloutensa olevan vakaalla pohjalla, mutta silti kaksi kolmesta katsoi, ettei heillä ole varaa sijoittamiseen. Yli kaksi miljoonaa suomalaista ei sijoita mihinkään, vaikka monilla varmasti varaa siihen olisikin. (Pörssisäätiö. 2012.)

Piensijoittajalle on kuitenkin tarjolla hyvin paljon erilaisia sijoitusinstrumentteja, joiden avulla voidaan päästä matalallakin riskillä helposti parempiin tuottoihin kuin pitämällä varoja tavallisella pankkitilillä. Tavallisilla pankkitileillä rahoja pidettäessä rahan arvo useimmiten jopa alenee inflaation syödessä sitä. Vuoden 2012 keskimääräinen inflaatio eli kuluttajahintojen nousu oli runsaat 2,8 prosenttia (Tilastokeskus, 2013). Esimerkiksi Nordealla maksetaan kirjoitushetkellä käyttötilille 0,05 prosentin korkoa ja säästötilille 0,20 prosentin korkoa (Nordea, 2013). Tämä tarkoittaa siis rahan arvon alenemista makuuettaessa sitä näillä tileillä. Täten varovaisen sijoittajan tuottotavoitteena voisi olla esimerkiksi inflaation eli rahan arvon laskun voittaminen.

1.2 Tutkimustyön tavoite ja tutkimusongelmat

Työni tavoitteena on tehdä helposti luettava ja lähestyttävä teos, jonka luettuaan aloitteleva piensijoittaja pystyy helposti profiloimaan itsensä sijoittajana ja aloittamaan sijoittamisen valitsemiinsa sijoitusinstrumentteihin. Työssä vertaillaan erilaisille ihmisille ja sijoittajatyypeille sopivia sijoituskohteita tarpeeksi kattavasti, kuitenkin menemättä liian syvälle aiheeseen. Sijoittamisesta aiheena on tarjolla erittäin paljon kirjallisuutta, johon kannattaa joka tapauksessa perehtyä, mikäli sijoittamisen kokee mielenkiintoiseksi ja sen aikoo aloittaa. Tämän työn tarkoituksena onkin koota sijoittamisen aloittamiseen tarvittavat perusasiat yksiin kansiin ja tarjota lukijalle opasmainen katsaus sijoittamisen perusteisiin ja sitä kautta ohjata aloitteleva sijoittaja oikeaan suuntaan sijoitusmarkkinoille mentäessä.

Tutkimusongelmana on päätellä, minkälaista tietoutta aloitteleva sijoittaja tarvitsee ensimmäisiä sijoituksiaan tehdessä, ja miten sen voisi lukijalle tarjota. Työn yhtenä pää tavoitteena on vastata tähän tiedon tarpeeseen tarjoamalla sopivan selkeälukuinen katsaus tähän tietouteen.

1.3 Opinnäytetyön rajaaminen ja käytettävät menetelmät

Opinnäytetyöni on rajattu yksityisiä piensijoittajia silmällä pitäen, ja he ovatkin työni kohderyhmä. Työtä ei siis ole tuotettu esimerkiksi yritysten tai yhteisöiden tarpeiden mukaan, sillä yksityishenkilöiden ja yritysten tai yhteisöiden sijoitettavan varallisuuden määrä, sijoitusten aikajänne ja tuotto-odotukset ovat usein erilaiset, joten lähtökohdat sijoituksiin tulee miettiä eri tavalla. Opinnäytetyöni on kuitenkin yleishyödyllinen katsaus kaikille sijoituksista kiinnostuneille, joten siitä voi toki olla hyötyä myös muille kuin piensijoittajille.

Opinnäytetyössäni käytän mahdollisimman ajankohtaista kirjallisuutta ja materiaalia aiheestani. Olen pyrkinyt valitsemaan kirjalähteiksi muutamien viime vuosien aikana tehtyjä painoksia, tuoreimpia artikkeleita, tuoreinta tietoa eri sijoitusinstrumenteista, ja statistiikkana pyrin käyttämään tuoreimpia tietoja esimerkiksi Tilastokeskukselta.

Tutkielma tehtiin kvalitatiivisena, eli laadullisena tutkimuksena. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja siinä pyritään kuvaamaan todellista elämää (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2004, 152).

2 Sijoittaminen

Tässä luvussa esitellään säästämisen yleiset periaatteet, avataan tuoton ja riskin keskinäiseen suhteeseen liittyvää problematiikkaa ja esitellään salkun riskienhallinnan ja hajauttamisen perusperiaatteet.

2.1 Sijoittaminen yleisesti ja sijoittamisen yleiset periaatteet

Säästää voi monella tapaa; esimerkiksi ostamalla edullisempia tuotteita merkkituotteiden sijaan, säästämällä rahaa tekemällä itse omat eväät töihin, sammuttamalla ylimääräiset sähkölaitteet asunnosta, kun niitä ei tarvitse ja niin edelleen. Säästämällä tarkoitetaan sitä, kun taloudessa jää rahaa käytön jälkeen yli. Säästämistä on siis esimerkiksi ylimääräisten rahojen kerryttäminen riskittömälle pankkitilille, matalan riskin rahoitukseen tai vaikka patjan alle. (Hämäläinen 2005, 15.)

Riskitön rahojen makuuttaminen pankkitilillä on toki helppoa, mutta ei missään nimessä järkevää. Maaliskuussa vuonna 2012 tehdyn katsauksen mukaan 25 000 euron pankkitalletukselle tarjottiin keskimäärin 1,98 % korkoa (Taloussanomat, 2012). Kuluttajahintaindeksin muutos, joka kuvaa inflaatiota, oli Suomessa vuonna 2012 keskimäärin 2,6 %, joten maksettu korko on pienempi kuin inflaatio (Tilastokeskus, 2013). Kyseessä on siis huono säästämisen muoto, sillä talletuksen arvo ostovoimassa mitattuna jopa laskee. Sen sijaan useilla, jopa hyvin matalariskisillä sijoitustuotteilla, voidaan rahoille saada inflaatiota suurempaa tuottoa. Koska inflaatio vaihtelee, sijoitusten tuottoa kannattaisikin mitata tuotolla, josta on vähennetty sen aikainen inflaatio.

Seuraava vaihe säästämässä on sijoittaminen, kun säästyneitä rahoja sijoitetaan tavoitteena saada säästetyillä rahoilla lisättyä tuottoa. Sijoittaa voi todella monella tapaa, esimerkiksi jatkuvasti tietyn määrän rahaa kuukaudessa, kertaluonteisena sijoituksena johonkin instrumenttiin, esimerkiksi osakkeisiin, tai vaikkapa ostamalla sijoitusasunnon, jota on tarkoitus vuokrata eteenpäin. (Hämäläinen 2005, 15.)

Sijoittamista aloittaessa on kartoitettava, minkälaisiin tuotteisiin halutaan sijoittaa, kuinka paljon halutaan sijoittaa ja minkälaisella aikajänteellä: onko sijoittaminen kertaluonteista vai jatkuvaa? Kun näihin kysymyksiin on saatu vastaukset, voidaan sijoittamista

alkaa suunnitella oman sijoittajaprofiilin mukaisesti ja lopulta sijoittaa rahat tuottojen toivossa.

2.2 Tuotto ja riski

Sijoituksia suunniteltaessa on heti tiedostettava sijoitusten perusasia: tuotto ja riski kulkevat aina käsi kädessä. Ilman riskiä ei ole tuottoa. Sijoitussuunnitelmia laatiessa onkin hyvä ottaa huomioon, ettei riskiä pyritä kokonaan eliminoimaan, koska silloin poistetaan myös sijoitusten tuotto-odotus (Pesonen 2011, 28). Erilaisilla sijoitusinstrumenteilla on erilaiset tuotto-odotukset ja riskit. Sijoittajan onkin tasapainoteltava omien riskinottohalujensa kanssa; minkälaisiin tuotteisiin uskalletaan sijoittaa.

Riski tarkoittaa arkikielessä jonkin menetyksen, tappion tai muun epäedullisen tapahtuman mahdollisuutta, uhkaa tai vaaraa. Sijoituskielessä riski tarkoittaa epävarmuutta sijoituksen tulevasta hinnasta. Riski sijoituksissa tarkoittaa siis myös sitä, että sijoituksen arvo nousee. (Hämäläinen 2005, 54.)

Osakkeen riskiä voidaan mitata sen kurssiheilahteluilla; kuinka paljon osakekurssi nousee tai laskee. Tätä heilahtelua kutsutaan volatiliteetiksi. Mitä enemmän osakkeen kurssi vaihtelee, sitä suurempi sen volatiliteetti ja siten myös riski on. Osakkeen volatiliteettia pystytään laskemaan vain menneestä, osakkeen arvon nouseminen tai laskemisen ennustaminen pohjustetaan siis historiallisista tuotoista. Volatiliteetti ei ole kuitenkaan huono mittari riskiä analysoidessa, sillä sen pystyy helposti laskemaan. (Hämäläinen 2005, 54.)

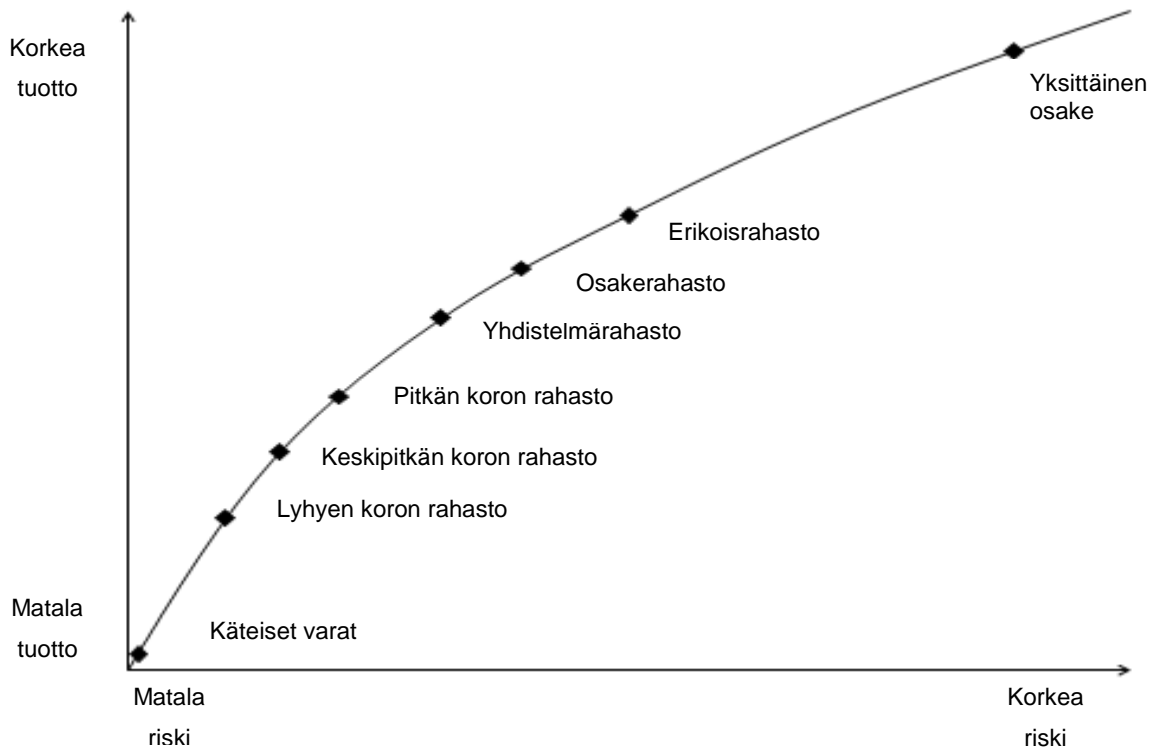
Mitä helpommin ennustettavissa jokin sijoituskohteen arvo käyttäytyy, sitä pienempi riski siihen sisältyy. Esimerkiksi määräaikaistalletuksiin ei liity riskiä talletussuojan vuoksi ja sen tuotto-odotus on selvillä jo sijoitusta tehdessä. Koska kyseisessä sijoituskohteessa ei ole riskiä, on myös tuotto alhainen. (Pesonen 2011, 28.)

Yleisimmillä taulukkolaskentaohjelmilla voidaan laskea volatiliteetti helposti tuottojen aikasarjoista. Päivittäiset- tai viikoittaiset tuotot ovat relevanteimpia volatiliteetin laske- misessa. Volatiliteettia mitataan kuitenkin vuositasolla, jolloin päivittäinen tai viikottainen volatiliteetti kerrotaan neliöjuuri 250:llä, joka on vuosittaisten kaupankäyntipäivien määrä.

Sijoittajan riskinottohalua voidaan helposti määritellä esimerkiksi yhdellä kysymyksellä: Kuinka paljon voin menettää varallisuudestani ilman, että päivittäinen varojeni käyttö tai yöuneni vaarantuu? (Kallunki, Martikainen, Niemelä 2007, 32.) Kun tähän kysymykseen on vastattu, voidaan alkaa miettiä sopivaa sijoituskohdetta mahdollisimman suurella tuotto-odotuksella kuitenkin pitäen silmällä sijoittajan riskinottohalukkuutta. On kuitenkin pidettävä mielessä, että vaikka kovien tuotto-odotusten tavoittelu olisi mielekästä suuren riskinkin uhalla, suuren riskin sisältäviin sijoituskohteisiin ei ikinä tulisi sijoittaa niin suurta osaa varallisuudesta, että sijoituskohteiden arvonlaskut vaarantaisivat päivittäiseen elämiseen suunnitellut varat. Esimerkiksi velkarahalla tehtyihin sijoituksiin tulisi suhtautua äärimmäisellä varovaisuudella, eikä niitä yleisesti ottaen kannata tehdä. (Kallunki ym. 2007, 32.)

Jokaisen sijoittajan on tunnistettava tuotto-odotukseen liittyvät riskit sijoituksen arvon alenemiseen, analysoitava niitä ja päätettävä, miten nämä riskit sopivat kyseisen sijoittajan omaan riskinottohaluun. Näitä tietoja on käytettävä sijoittajan suunnitellessa omaa sijoitusstrategiaansa. Riskien määrittely käsittää kolme kohtaa: riskien tunnistamisen, riskien analysoinnin - mitä seurauksia tapahtumalla on ja mikä sen todennäköisyys on ja riskien arvioinnin – päätetään, miten analysoitua riskiä käsitellään. (Pesonen 2011, 27.)

Riskinkantokykyyn vaikuttaa oleellisesti myös elämäntilanne, sijoitusten aikajänne ja omat tulot. Esimerkiksi lapsiperheen riskinkantokykyyn vaikuttaa toisaalta pieniin lapsiin liittyvät menot, mutta myös pitkälle ulottuva sijoitushorisontti. Lapsiperheelle sopiva sijoitusmuoto voisikin olla esimerkiksi pienehkö osuus kuukausittaisista tuloista osakkeisiin. Näin ei vaarannettaisi päivittäistä toimeentuloa, mutta osakkeiden mahdolliset laskut ehtivät tasoittua sijoitushorisontin ollessa pitkä. Vastaavasti eläkeläisen kannattaisi monesti siirtää osa osakkeiden painosta salkussa esimerkiksi lyhyempiin korkotuotteisiin, jotka mahdollistavat sijoitusten likviditeetin rahantarpeiden noustessa ja riski sijoitusten arvon laskusta on matala tai jopa lähes olematon.

Kuvio 1. Tuotto-odotuksen ja riskin suhde erilaisissa sijoituskohteissa (Mukaiillen Puttonen & Repo 2011, 34)

Kuviossa 1 on esitetty muutamia erilaisia sijoituskohteita ja niiden tuotto-odotuksen ja riskin suhdetta toisiinsa. Kuten kuviosta voidaan nähdä, käteisillä varoilla ei ole riskiä, eikä vastaavasti tuottoakaan. Erilaisilla korkorahastoilla päästään jo jonkinlaisiin tuottoihin pienellä riskillä. Yhdistelmä-, osake- ja erikoisrahastoilla päästään jo huomattavasti korkeampiin tuotto-odotuksiin. Erittäin korkealla riskillä ja tuotto-odotuksella on yksittäinen osake. Riskiä voidaan kuitenkin hajauttaa, mutta siihen palataan työn luvussa 2.4 tarkemmin.

2.3 Osakesijoittajan mahdollisesti kohtaamia riskejä

Erilaisia osakesijoituksissa esiintyviä riskejä on useita. Tässä luvussa käydään läpi yleisimmät riskit jotka piensijoittajan on hyvä pitää mielessä sijoituksia tehdessään.

Markkinariski (systemaattinen riski) on koko markkinoiden heilumisesta johtuvaa arvopapereiden hinnan vaihtelua kuvaava riski. Markkinariski vaikuttaa ennen kaikkea osakkeiden tuottoihin, vaikka se vaikuttaakin kaikkiin arvopapereihin. Markkinariski tulee yritysten ulkopuolisista tekijöistä. Näitä voivat olla esimerkiksi talouden vaihtelut,

talouden rakenteelliset muutokset, kuluttajakäyttäytymisen muutokset tai vaikka sodat. (Nikkinen & Rothovius & Sahlström 2002, 29.)

Yksi esimerkki markkinariskistä viime vuosien ajalta on vuoden 2008 rahoitusmarkkinoita kohdannut kriisi. Kriisin aikana esimerkiksi Helsingin pörssin kaikkien osakkeiden markkina-arvosta suli yli puolet runsaan vuoden aikana. Helsingin pörssin markkina-arvo oli joulukuussa 2007 vielä runsaat 250 000 miljoonaa euroa, kun se keväällä 2009 oli enää alle 100 000 miljoonaa euroa (Suomen pankki 2012).

Korkoriski on olemassa aina, kun sijoitetaan esimerkiksi rahastojen kautta pitkiin lainoihin. Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksesta johtuvia arvopaperin hinnan vaihteluita. Mikäli muut tekijät pysyvät ennallaan, korkojen nousu johtaa arvopaperin hinnan alenemiseen ja vastaavasti korkotason lasku sen nousemiseen. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Inflaatoriski, eli ostovoimariski on olemassa kaikilla arvopaperisijoituksilla. Sillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sijoitetun rahan arvo ei olekaan yhtä korkea tulevaisuudessa kuin sijoitusta tehtäessä. Myös ”riskittömät” sijoitukset sisältävät inflaatoriskin, sillä inflaatio on aina epävarmaa. Inflaatoriski on oleellisesti yhteydessä myös korkorisktiin, sillä yleisen korkotason noustessa myös inflaatio tavanomaisesti kiihtyy. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Inflaatiosta puhuttiin jo tämän tutkielman johdannossa. Sijoittajan tulee siis ottaa huomioon sijoitusta tehdessään tuotto-odotukset sekä rahan ostovoiman aleneminen, eli inflaatio. Mikäli sijoittaja toivoo nostavansa sijoituksensa arvoa ostovoimalla mitattuna, sijoituksen arvon täytyi esimerkiksi vuonna 2012 nousta yli 2,8 %.

Liikeriski (toimialariski) on riski, joka vaikuttaa tiettyyn toimialaan tai toimintaympäristöön. Liikeriskiä analysoitaessa tulee ottaa huomioon muun muassa oletettavat muutokset kuluttajakäyttäytymisessä tietyllä toimialalla, jotka vaikuttavat siten kaikkiin toimialalla toimiviin yrityksiin. Esimerkiksi TeliaSonera (ent. Sonera) on runsaan kymmenen viime vuoden aikana kohdannut merkittäviä haasteita telekommunikaatioalan kehittymisen ja vaikeuksien myötä. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Likviditeettiriski liittyy vähän vaihdettuihin osakkeisiin. Jos arvopaperi voidaan ostaa ja myydä helposti ilman merkittäviä hintavaikutuksia, se on likvidi. Mikäli kauppa

käydään vähemmän vaihdetulla osakkeella, jonka osto- tai myyntimääräyksissä on viivettä, on arvopaperi epälikvidi ja sitä suurempi likviditeettiriski siihen sisältyy. (Nikkinen ym. 2002, 30.)

Valuuttariski tulee kyseeseen, jos sijoitetaan euroalueen ulkopuolelle. Valuuttariski johtuu siitä, että ei ole varmuutta, millä kurssilla voitot ja pääomat saadaan vaihdettua takaisin omaan valuuttaan. Valuuttariskiä esiintyy kaikissa sijoituksissa mitä tehdään muilla kuin omalla valuutalla. (Nikkinen ym. 2002, 30.)

Maariski tarkoittaa riskiä siitä, ettei kohdemaata pysty suoriutumaan taloudellisista sitoumuksista ja velvoitteistaan (Taloussanomat, 2012). Maariskiin lukeutuu myös kohdemaassa tapahtuvat yhteiskunnalliset tai poliittiset muutokset. Esimerkiksi sotatilanne tai poliittinen epävakaus saattavat vaikuttaa huomattavasti kohdemaan yritysten toimintaan, ja siten niihin sijoituskohteina.

Satunnaiset riskit koskevat kaikkia yhtiöitä. Satunnaisiin riskeihin lukeutuvat esimerkiksi yrityksen tehtaan tuhoutuminen vaikkapa tulipalossa tai yhtiön avainhenkilön yllättävä sairastuminen. Sijoittaja ei voi suojautua satunnaisilta riskeiltä, on vain toivottava, ettei niitä satu omien sijoituskohteiden kohdalle. (Hämäläinen 2005, 59.)

Liikkeellelaskijariski tulee kyseeseen esimerkiksi strukturoiduissa tuotteissa ja velkakirjoissa, joita pankit tai valtiot laskevat liikkeelle. Mikäli liikkeellelaskijapankki joutuu ongelmiin maksukykynsä kanssa, tulee sijoitetulle instrumentille riski (Finanssivalvonta, 2011).

Varoittavana esimerkkinä liikkeellelaskijariskistä on suomalaisten institutionaalisten ja yksittäisten sijoittajien menettämät kymmenet miljoonat eurot, kun suuri yhdysvaltalainen investointipankki Lehman Brothers kaatui vuonna 2008 (Talouselämä, 2008).

Liikeriski, satunnaiset riskit ja liikkeellelaskijariski on hajautettavissa salkusta pois, jolloin jäljelle jää vain markkinariski.

2.4 Hajautus

Hajautuksella tarkoitetaan sijoitusten jakamista useisiin eri sijoituskohteisiin. Sijoituksia voidaan jakaa usealla eri tavalla, esimerkiksi toimialoittain ja maantieteellisesti. Sijoitussalkkua on hyvä hajauttaa myös sijoittamalla esimerkiksi osakkeiden lisäksi korkosijoituksiin (Pesonen 2011, 28). Hajauttaminen ei maksa mitään, mutta sen ansiosta yksittäisen sijoituksen huono menestys vaikuttaa kokonaistuottoon vähemmän pienentäen sijoituksen kokonaisriskiä (Lindström & Lindström 2011, 55).

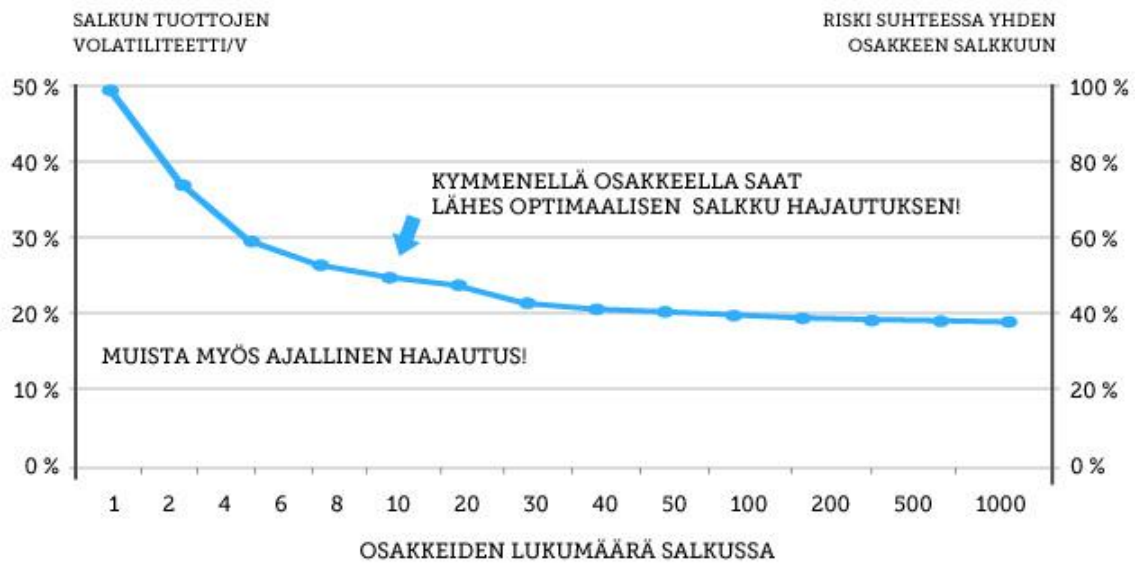
Hajautetussa salkussa tuotto-odotus on sama kuin yksittäisten sijoitusten tuotto-odotuksen keskiarvo. Hajauttamalla menettää toki mahdollisuuden saada erittäin korkeita tuottoja, jos olisi sijoittanut esimerkiksi vain yhteen erittäin hyvin vertailujaksolla menestyneeseen osakkeeseen, mutta samalla eliminoidaan riski menettää suuret määrät sijoitettua varallisuutta tämän osakkeen arvon pudotessa rajusti. Ei ole nimittäin mitenkään epätavallista, että yhden osakkeen arvo jopa puolittuu vuoden aikana. Sen sijaan on erittäin paljon epätavallisempaa, että kaikkien salkussa olevien osakkeiden arvo putoaisi yhtä rajusti. (Lindström & Lindström 2011, 56.)

2.4.1 Salkun hajautus

Hajauttamisella voidaan oleellisesti vähentää sijoitusten riskiä kokonaisvaltaisella tasolla. Jos esimerkiksi sijoitetaan pelkästään yhteen tai vaikka kahteen kotimaisen yrityksen osakkeeseen, jotka toimivat samalla toimialalla, otetaan sijoituksia tehdessä tarpeetonta riskiä toimiala- ja maantieteellisen riskin muodossa. Mikäli sijoitus hajautettaisiin siten, että mukaan otettaisiin lisäksi myös ulkomaisia osakkeita ja muiden toimialojen yrityksiä, nämä kaksi perusriskiä voitaisiin eliminoida sijoitussalkusta. Yleisesti ottaen sijoitussalkkuun kannattaa ottaa riskinottohalun mukaan ainakin jonkin verran myös matalariskisempiä sijoituskohteita, kuten korkosijoituksia. Ne ovat hyvin hajautetun salkun peruskivi tarjoten osakkeita pienemmällä riskillä suhteellisen vakaata tuottoa. (Pesonen 2011, 29.)

Yleisesti ottaen mitään ei saa ilmaiseksi, mutta sijoittajalle tarjolla oleva hajautus tekee poikkeuksen. Sijoitus kannattaa aina hajauttaa, sillä se ei maksa sijoittajalle sen enempää kuin hajauttamatonkaan salkku. Hajauttamisen tarjoamat sijoituksen riskien pienentämiset tulisi ehdottomasti hyödyntää, sillä niiden vaikutus sijoituksen onnistumiselle on yleisesti ottaen todella suuri.

Eri lähteet ovat hieman eri mieltä siitä, kuinka montaa osaketta salkussa kannattaisi olla, mutta kaikki ovat yhtä mieltä hajautuksen ehdottomasta tärkeydestä. Nyrkkisääntönä tehokkaalle hajautukselle pidetään keskimäärin noin 10–15 tarkasti valittua osaketta salkussa. Näiden osakkeiden tulisi olla hajautettu järkevästi siten, että ne edustaisivat vähintäänkin eri toimialoja, ja korrelaation eli yhteyden yhtiöiden kurssikehityksen välillä tulisi olla mahdollisimman pieni. (Lindström & Lindström, 2011, 57.)

Kuvio 2. Hajauttaminen useisiin osakkeisiin pienentää salkun riskiä (Pörssisäätiö).

Kuten kuvio 2 voidaan nähdä, hajauttamalla portfolion sijoittajan ottama riski pienenee huomattavasti aina kymmeneen osakkeeseen asti. Tämän jälkeen hajauttamisella saatava hyöty on huomattavasti pienempää. Kymmenen osakkeen portfolion tuoton keskihajonta on vain puolet yhden osakkeen tuoton keskihajonnasta. Kuvioista nähdään lisäksi, että keskihajonta pienenee kymmenenkin osakkeen jälkeen osakkeita lisäämällä, mutta hyvin marginaalisesti. Merkittävää pienenemistä keskihajonnassa ei enää tapahdu 20–30 osakkeen jälkeen. (Nikkinen ym. 2002, 42.)

Tutkimusten mukaan New Yorkin pörssissä kymmenellä osakkeella portfoliossa noin 50 prosentin riskin pienentymiseen maksimin ollessa noin 60 prosenttia. Hajautetun osakesalkun keskihajonta on siis pienempi kuin siihen kuuluvien osakkeiden keskimääräinen keskihajonta, koska osakkeiden tuotot liikkuvat poikkeuksetta jossain määrin eri suuntiin, niiden vaihtelut osittain kumoavat toisensa. (Nikkinen ym. 2002, 43.)

2.4.2 Ajallinen hajautus

Ajallinen hajauttaminen eli aikahajauttaminen on keino tasata sijoitusten ajoituksesta aiheutuvaa riskiä. Jos sijoittaa varojaan vähän kerrallaan osakemarkkinoille, ei ota riskiä siitä, että sijoittaisi koko sijoitettavan pääoman osakkeisiin silloin, kun osakkeet ovat kalleimmillaan. Toki tässäkin on kääntöpuolena se, ettei myöskään pääse nauttimaan suurista tuotoista, jos sattuisi sijoittamaan koko sijoitettavan pääomansa silloin, kun osakkeet ovat pohjalukemissaan. Aikahajauttaja ostaa välillä osakkeita kalliimmalla ja välillä halvemmalla – tehden keskimäärin hyvät kaupat. (Hämäläinen 2005, 50.)

Säännöllinen automaattisiin tilivelvoituksiin perustuva kuukausisäästäminen on hyvä tapa hallita ajoitusriskiä. Tällä tavalla sijoittamalla osuu hankinnat vuosien saatossa taatusti sekä huonoihin, että hyviin aikoihin ja osakekurssien nouseva suunta pitää huolen lopusta. Kuukausittain säästämällä ja esimerkiksi kvartaaleittain sijoittamalla välttyy myös piensijoittajia piinaavasta ”osta hurmoksessa, myy paniikissa” -ilmiöltä. Vaikka sijoitettavaa pääomaa olisi jo kohtuullinen määrä, kannattaa sitä silti sijoittaa maltillisesti myös aikahajautus huomioon ottaen. (Pesonen 2011, 30.)

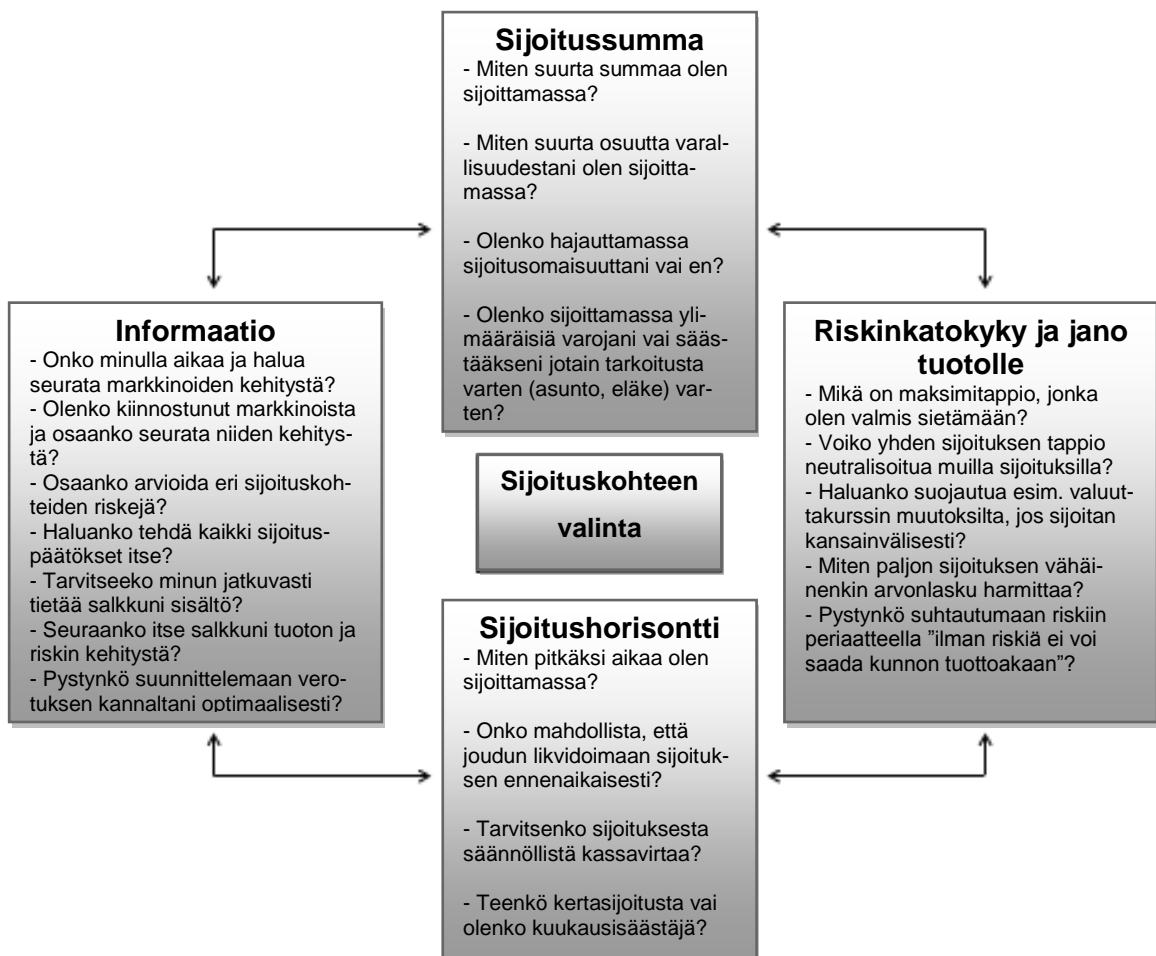
2.5 Sijoittaminen vain tuotteisiin joita ymmärtää

Jokaiselle sijoittajalle on tärkeää tutustua huolellisesti eri sijoitusvaihtoehtoihin ja niiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Piensijoittajallekin on nykyään tarjolla niin paljon erilaisia mahdollisuuksia sijoittaa varojaan, että ne vaativat entistä enemmän asiantuntemusta, jotta eri sijoitusten hyviä ja huonoja puolia voidaan tehokkaasti vertailla (Puttonen & Repo 2010, 16).

Varsinkin aloitteleva sijoittaja kohtaa uskomattoman määrän uutta informaatiota sijoittamisesta yleisesti ja esimerkiksi erilaisista sijoitusinstrumenteista, niiden tuotto-odotuksista, riskeistä ja toimintaperiaatteista. Vaikka jotkut sijoituskohteet vaikuttaisivatkin ensisilmäyksellä paremmilta kuin toiset, kannattaa jokaiseen vaihtoehtoon perehtyä huolellisesti ja määritellä oma sijoittajaprofiilinsa tarkasti ennen markkinoille sijoittamista. Jokaisen sijoittajan täytyy tuntea sijoitustuotteet perinpohjaisesti joihin aletaan sijoittamaan. Kun sijoittajaprofiili on määritelty tarkasti, jää kullekin sijoittajalle sopivia sijoituskohteita huomattavasti vähemmän valittavaksi. (Puttonen & Repo 2011, 17.)

3 Erilaiset sijoittajatyypit

On hyvin erilaisia sijoittajia. Sijoitusstrategia eli se, mihin päätetään sijoittaa, pitää jokaisen miettiä oman sijoittajatyypinsä perusteella. Oleellisinta on miettiä, minkälaista riskiä on halukas ottamaan, jonka perusteella muodostuu myös sijoitusten tuotto-odotus. Lisäksi on mietittävä omaa aktiivisuuttaan esimerkiksi markkinoiden seuraamiseen ja sijoitusten muuttamiseen saadun informaation perusteella: halutaanko sijoittaa tuotteeseen, jota vain pidetään omistuksessa, ja annetaan ajan tehdä tehtävänsä tuottojen suhteen vai halutaanko markkinoita seurata aktiivisesti ja ostaa ja myydä esimerkiksi osakkeita tilanteiden muuttuessa markkinoilla? Sijoittajan on myös otettava huomioon, minkä takia sijoitusta tehdään: halutaanko säästää esimerkiksi eläkepäiviä varten vai saada lyhyemmän aikavälin tuottoa esimerkiksi asunnon oston käsirahaa varten? Sijoituskohteita määrittäessä on myös huomioitava, minkälaisella pääomalla sijoituksia lähdetään tekemään, sillä jo pelkästään transaktiokustannukset saattavat syödä pienen sijoituksen tuotosta huomattavan osan.

Kuvio 3. Sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä (mukaillen Puttonen & Repo 2011, 18)

Kuviossa 3 kuvataan neljä tärkeää kysymystä, joita sijoittajan tulee pohtia sijoituskohdetta valitessaan: sijoitussumma, sijoitusaika, riskinotto-kyky ja markkinoiden seuraaminen. Kun kaaviossa esitettyihin kysymyksiin saadaan vastaukset, voidaan sijoituskohde valita. Kaaviota käsitellään seuraavissa luvuissa tarkemmin.

3.1 Riskinottohalu

Riskinottohalu on yksi suurimmista tekijöistä valittaessa juuri itselle sopivaa sijoituskohdetta. Halulla ottaa riskiä osoitetaan myös halukkuutta suurempiin tuotto-odotuksiin. Mikäli on valmis menettämään paljon sijoittamaansa varallisuutta riskin muodossa, on myös mahdollista saavuttaa suurempia tuottoja sijoittamalleen pääomalle.

Usein sijoituksia tehdessä onkin helppoa hyväksyä abstrakti riski, koska se on edessä vasta tulevaisuudessa, ”sitten joskus mahdollisesti”. Käytännössä sijoittajan riskinotto-kyky mitataan kuitenkin vasta sitten, kun sijoitusten arvo lähtee tuntuvaan laskuun. Tästä aiheutuvaa päänvaivaa voikin ennakoida miettimällä, mikä olisi suurin mahdollinen tappio tekemästään sijoituksesta, jonka on valmis sietämään. Tätä summaa enempää ei ole syytä altistaa markkinaheilahteluille. (Puttonen & Repo 2011, 24.)

Onkin tärkeää määritellä itsensä sijoittajana, jonka jälkeen voi alkaa suunnitella itselleen sopivinta tai sopivimpia sijoituskohteita. Taulukossa 1 nähdään muutama esimerkkityyppi sijoittajista. Kullekin näistä sijoittajista on aiheellista miettiä sopiva sijoituskohde muun muassa heidän riskinottohalunsa mukaan. Tietysti huomioon pitää myös ottaa sijoituksen päämäärä, sijoitusstrategian valinta ja sijoitettavan varallisuuden määrä.

Taulukko 1. Erilaisten sijoittajien riskinsietokyky (Kallunki ym. 2007, 33)

Henkilö	Riskinsietokyky
Ville Varovainen	Hyvin matala riskinsietokyky. Ei halua sijoituksissaan ottaa riskiä. Hankittu pääoma ei saa pienentyä sijoitusten arvonalenemisen takia. Tyytyy pieneen tuottoon.
Maija Maltillinen	Matala riskinsietokyky. Valmis tavoittelemaan parempaa tuottoa pienellä riskillä. Riski alkuperäisen pääoman pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa ei ole mahdoton ajatus.
Timo Tuotto	Kohtuullinen riskinsietokyky. Valmis ottamaan riskin alkuperäisen pääoman osittaisesta pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa.
Raija Rohkea	Korkea riskinsietokyky. Tavoittelee hyvää tuottoa suurella riskillä. Alkuperäisen pääoman merkittävä pieneneminen ei ole ongelma.

Taulukossa 1 voidaan nähdä muutama erilainen sijoittajatyyppejä riskinotto-kykyineen. Kaikille näistä eri sijoittajatyypeistä löytyy erilaiset sijoitusstrategiat ja niihin soveltuvat sijoitusinstrumentit.

Ensimmäiselle kuvitteelliselle sijoittajalle Ville Varovaiselle eli varovaisimmalle sijoittajalle, joka ei halua käytännössä ottaa minkäänlaista riskiä, sopii parhaiten erittäin matalariskiset sijoitukset. Käytännössä vaihtoehtoina ovat erilaiset säästötilit ja esimerkiksi valtion joukkovelkakirjalainat ja pääomaturvatut strukturoidut velkakirjat. Strukturoidussa velkakirjoissa liikkeellelaskija päättää, miten sijoituskohte on painotettu. Yleisesti

ottaen pääomaturva saavutetaan turvallisiin joukkovelkakirjalainoihin sijoittamalla ja tuottoa tavoitellaan esimerkiksi osakejohdannaisiin sijoittamalla.

Maija Maltillinen, jolla on matala riskinsietokyky, tavoittelee hieman korkeampaa tuottoa pienellä riskillä. Hänelle sijoitusvaihtoehtoina voitaisiin mieltää esimerkiksi korko- tai yhdistelmärahastoja tai valikoituja ETF:iä eli pörssinoteerattuja rahastoja. ETF:iä käsitellään tarkemmin opinnäytetyön luvussa 4.2.4.

Timo Tuotto, jolla on kohtuullinen riskinsietokyky, on valmis ottamaan riskin alkuperäisen sijoituksen osittaisesta pienenemisestä parempia tuottoja tavoiteltaessa. Hänelle voitaisiin mieltää sijoitusvaihtoehdoksi esimerkiksi osakerahastoa, hyvin hajautettua osakesalkkua ja ETF:iä.

Raija Rohkea, jolla on korkea riskinsietokyky, tavoittelee suuria tuottoja suurella riskillä. Hänelle voitaisiin valikoida sijoitustuotteiksi erikoisrahastoja, osakkeita sekä erilaisia viputuotteita, kuten warrantteja, joita käsitellään tarkemmin opinnäytetyön luvussa 4.3. Näillä sijoituksilla saatetaan päästä todella suuriin tuottoihin suuren riskin siivittämänä.

3.2 Aktiivisuus

Yksi tärkeä asia sijoituskohdetta miettiessä on oma aktiivisuus markkinoiden seuraamiseen. Informaatio on rahoitusmarkkinoiden tärkeä aspekti. Sitä on tarjolla erittäin paljon ja monista eri lähteistä. Hyvät ja huonot sijoittajat erottuvat sillä, että miten hyvin he pystyvät hankkimaan informaatiota ja osaavatko he käyttää sitä oikein ja oikea-aikaisesti (Puttonen & Repo 2011, 25).

Eri ihmisillä on erilaisia työkaluja informaation hankkimiseen, ja lähtökohtaisesti voidaan ajatella, että yksityisellä piensijoittajalla ei ole samanlaisia resursseja saada rahoitusmarkkinoilta tietoa kuin esimerkiksi erilaisilla finanssi-instituutioilla. Lisäksi vaikka tietoa olisikin tarjolla sama määrä ja samanaikaisesti, joutuu piensijoittaja silti puntaroimaan kannattaako kaikkia maailman markkinoita ja taloustilannetta seurata jatkuvasti omien sijoitusten tuottoja ajatellen vai olisiko syytä ulkoistaa ainakin osa sijoituksista ammattilaisen hallinnoitavaksi. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

3.3 Sijoitettavan varallisuuden määrä

Sijoitettavan varallisuuden määrä ja se, onko sijoituskertaluonteinen vai jatkuva, määrittelee pitkälti, minkälaisia sijoituksia kannattaa alkaa tehdä. Rahastot, ETF:t ja strukturoidut tuotteet sopivat paremmin pieniin kertasummiin (esimerkiksi kuukausittainen säästö). Suorat velkakirjalaina- ja osakesijoitukset sopivat taas paremmin suurempaa varallisuusmäärää sijoitettaessa, lähinnä kaupankäyntikulujen ja velkakirjojen minimisijoitusten suuruuden vuoksi.

Jos sijoitettava summa on pieni, esimerkiksi muutama tuhat euroa, voi sijoituksen hajauttaminen olla liian kallista suhteessa saataviin hyötyihin. Vastaavasti pienikin summa voi olla hajauttamismielessä järkevää sijoittaa suoraan markkinoille, jos kyseessä on jo aikaisemmin hankitun salkun lisähajautus. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

3.4 Sijoitusaika

Sijoitusta suunnitellessa on tärkeää miettiä, miten pitkäksi aikaa sitä ollaan tekemässä ja mitä tarkoitusta varten. Jos sijoitetaan esimerkiksi eläkesäästöjä varten, kannattaa ehdottomasti harkita sijoittamista osakkeisiin, sillä niiden parempi tuotto tulee esiin pitkällä aikavälillä (Kallunki ym. 2007, 42).

Mikäli sijoitus on kuitenkin lyhytaikainen, jos sijoittaja tietää esimerkiksi ostavansa asunnon kolmen vuoden päästä ja likvidoivansa eli muuttamaan sijoituksen rahaksi silloin, kannattaa ehkä harkita jotain muuta sijoitusmuotoa. Osakkeisiin sisältyy nimittäin suuri riski ja niiden arvo voi lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna muuttua voimakkaastikin. (Kallunki ym. 2007, 42.)

Tärkeää on lisäksi pohtia muun muassa sitä, onko missään olosuhteissa mahdollista, että sijoitus joudutaan likvidoimaan ennen ehkä alun perin suunniteltua sijoitusaikaa. Useat määräaikaiset sijoitukset, kuten joukkovelkakirjalainat ja pankkien määräaikaistalletukset sitovat pääoman sijoituskohteeseen jopa vuosiksi (vaikkakin sijoitus on usein mahdollista myydä ennen määräaikaa, mutta tällöin altistutaan hinta- ja korkorisikille). Sijoittajan tulee siis pohtia myös tätä aspektia sijoituskohdetta valittaessa. (Puttonen & Repo 2011, 21.)

4 Piensijoittajalle sopivat tuotteet

4.1 Osakkeet

Osake on osuus yhtiöstä. Kun sijoittaja ostaa pörssiyhtiön osakkeita, tulee hänestä yrityksen omistaja. Yleisesti ottaen, kun yrityksellä menee hyvin, menee myös sen omistajilla hyvin, eli muun muassa yritykseen sijoittaneilla. Tietysti sama pätee myös toiseen suuntaan, mikäli yrityksellä menee huonosti, lähtee osake usein laskuun ja omistajat menettävät yritykseen sijoitettua varallisuutta kurssilaskun muodossa. (Pesonen 2011, 94.)

Osakkeilla käydään kauppaa pörssissä ja siellä myös määritellään yhtiön osakkeen ja siten koko yhtiön arvo. Osakkeen hinta eli kurssi määräytyy pörssissä ostajien tekemien ostotarjousten ja myyjien tekemien myyntitarjousten perusteella. Kun nämä tarjoukset kohtaavat, voi kauppa syntyä. (Pesonen 2011, 94.)

Osakkeen tuotto muodostuu arvonnoususta ja osingosta. Osakkeisiin sijoittaminen vaatii pitkäjänteisyyttä kurssivaihteluista johtuen. Jotta sijoituksista saadaan vähäriskisempiä, tulee salkku hajauttaa kunnolla. Hajauttaminen on todella tärkeää, mutta se myös eliminoi mahdollisuudet saada suurta tuottoa lyhyellä aikavälillä, sillä keskimäärin ostetaan hyviä ja sillä hetkellä huonompia osakkeita.

Pitkällä sijoitusajalla voidaan oleellisesti vähentää osakesijoittamisen riskejä. Hyvin hajautetulla osakesalkulla tappioriski on noin 30 prosenttia jokaisella vuoden mittaisella sijoitusjaksolla. Mikäli sijoitusaika on yli seitsemän vuotta, tappioriski on alle kymmenen prosenttia ja 11 vuoden sijoituksissa enää alle viisi prosenttia. Mikäli sijoitusta on tekemässä pitkäksi ajaksi, osakkeisiin kannattaa siis sijoittaa. (Pesonen 2011, 97.)

Pitkällä aikajänteellä (useiden vuosien sijoituksia) osakkeisiin sijoittaminen on historiallisesti kannattanut käytännössä aina, mutta se vaatii kuitenkin markkinoiden seuraamista ja sitoutumista tekemiinsä sijoituksiin. Runsaan kahdensadan viime vuoden aikana Yhdysvaltain osakemarkkinoilla on saavutettu keskimäärin 6,4 %:n vuosittainen reaalin arvonnousu (Siegel 2005, teoksessa Lindström & Lindström 2011, 85).

Esimerkiksi lainasijoitukset saattavat vaikuttaa turvallisilta sijoituksilta verrattuna ensisilmäyksellä kovin riskisijoituksilta vaikuttaviin osakkeisiin. Osakkeiden hallussapitoajan kasvattaminen supistaa osaketuottojen vaihteluväliä parhaasta huonoimpaan huomattavasti nopeammin kuin esimerkiksi lainatuottojen vaihteluväliä. Viiden vuoden omistuksen jälkeen osakkeiden heikoin ajanjakso oli enää hieman heikompi kuin viisi vuotta omistuksessa olleiden lainojen huonoin omistusjakso. Kun osakkeita pidetään salkussa kymmenen vuotta, on huonoin osakekausi jo tuotoltaan paljon parempi kuin huonoin kymmenvuotinen laina-aika. Kun osakkeita pidetään salkussa kaksikymmentä vuotta, ei historiallisesta tilastosta löydy ainuttakaan vertailukautta, jolloin osakesalkun tuotto olisi hävinnyt inflaatiolle. Kun omistusaikaa kasvatettiin kolmeenkymmeneen vuoteen, osakkeiden ylivoimaisuus pitkäaikaisena sijoituskohteena vain korostui. (Lindström & Lindström 2011, 86-87.)

Mika Pesonen on kirjassaan *Säästäjästä sijoittajaksi* (2011, 112) listannut osakesijoitusten hyviä ja huonoja puolia seuraavasti:

Osakesijoitusten positiivisiin puoliin lukeutuvat:

- korkea tuotto-odotus
- suoja inflaatiota vastaan
- salkun helppo kasvattaminen ja muokkaaminen pörssissä
- tehokas hajautus jo noin kymmenellä osakkeella
- tieto siitä, mitä omistaa
- voi osallistua omistajana yhtiökokouksiin
- voi muokata salkkua, milloin haluaa
- osakkeet voi myydä nopeasti, jos rahan tarve yllättää
- sijoittaja oppii sijoittamisesta ja taloudesta seuratessaan pörssi-yhtiöitä
- osingot tuovat tulovirtaa keväisin
- kansainvälinen hajautus helppo toteuttaa.

Osakesijoitusten negatiivisiin puoliin lukeutuvat:

- yksittäisen osakkeen korkea riski
- riskin tehokkaaseen hajauttamiseen tarvitaan vähintään 10 000 euron salkku, jotta salkun hankkimis- ja säilyttämiskustannukset pysyvät aisoissa
- huono sijoitusvuosi koettelee hermoja
- seuraaminen vaatii aikaa ja kokemusta
- vaatii sitoutumista pitkäksi ajaksi

- salkkua voi muokata, milloin haluaa (sekä hyvä että huono puoli).

(Pesonen 2011, 112.)

4.1.1 Osingot

Osinko on osuus osakeyhtiön tuloksesta, joka jaetaan osakkeen omistajille. Osakeyhtiön hallitus esittää jaettavan osingon suuruuden, jonka yhtiökokous hyväksyy vuosikokouksessa.

Osinkotuotto on hyvin käyttökelpoinen luku, koska se on suoraan verrattavissa esimerkiksi obligaatio- ja talletuskorkoihin. Viimeksi maksettua osinkoa selvästi informatiivisempi luku on tuleva osinko. Se voidaan melko hyvin ennustaa, mikäli käytettävissä on riittävän luotettava tulosennuste. Osinkotuotto on osakesijoituksen vähäriskisin tuototeerä, koska yhtiöt pyrkivät pitämään osingonjakonsa vakaina tai mahdollisuuksien mukaan vakaasti nousevina. (Lindström 2005, 85.)

Monet sijoittajat pitävät osingoista, mutta todellisuudessa osingonjakamista pidetään myös nollasummapelinä. Osingon irtoamishetkellä osakkeen arvosta irtoaa nimittäin osingon suuruinen osa. Osinkojen suurin merkitys onkin sen antamassa signaalissa markkinoille: Osingon nostaminen signaloi yhtiön johdon luottamusta tulevaisuudessa kasvavaan tuloksenteekokykyyn ja päinvastoin (Salkunrakentaja, 2012).

4.1.2 Kotimaiset osakkeet

Kotimaisiin osakkeisiin on monien mielestä helpompaa sijoittaa kuin ulkomaisiin. Tämä johtuu siitä, että kotimaiset yritykset tunnetaan, ja niiden toimintaa ja suhdetta markkinoihin on helpompaa seurata. Niiden toiminnasta ja tulevaisuuden suunnitelmista uutisoidaan kotimaisessa mediassa. Lisäksi yhtiöön, jonka tuotteet ja toiminnan tuntee, on helpompi sijoittaa kuin itselleen tuntemattomiin yhtiöihin. (Lindström 2005, 61-62.)

On kuitenkin otettava huomioon, että Helsingin pörssi on globaalilla tasolla mitattuna varsin pieni ja osakekurssit heittelevät enemmän kuin keskeisillä markkinoilla. Suomi sijaitsee maantieteellisestikin Euroopan reunalla, ja ulkomaiset sijoittajat myyvät herkemmin reuna-alueiden kuin keskeisten markkinoiden osakkeita. (Pesonen 2011, 99.)

Vahvan maariskin lisäksi kotimaisissa osakkeissa pidättäytyminen vaikeuttaa myös toimialahajauttamista oleellisesti. Pienellä markkinallamme ei ole tarjolla niin paljon sijoitusvaihtoehtoja, että tehokas hajauttaminen olisi kaikissa tapauksissa mahdollista. Esimerkiksi lääketeollisuudessa sijoittaja pystyi pitkään valitsemaan salkkuunsa ainoastaan Orionin A- ja B-osakkeita sekä nykyään myös Biotie Therapiesia. (Hämäläinen 2005, 73.)

Suuri osa Helsingin pörssissä listatuista yhtiöistä toimii suhdanneherkillä aloilla. Lisäksi suomalaiset vientiyhtiöt ovat hyvin riippuvaisia Aasian talouskasvusta. Danske Bankin tekemän selvityksen mukaan suomalaiset yhtiöt ovat riippuvaisimpia Aasiasta liikevaihdolla mitattuna. Tästä syystä näiden yhtiöiden osakekurssin korrelaatio on erittäin suuri kehittyvien markkinoiden osakemarkkinoiden kanssa. (Pesonen 2011, 100.)

Tämä riippuvuus voidaan laskea sikäli etuna, että osakesalkun sisältäessä näitä vientiyhtiöitä, on se tavallaan automaattisesti hajautettu kehittyville markkinoille (esim. Kiina, Intia, Aasia, Venäjä, Itä-Eurooppa ja Latalainen Amerikka), eikä niihin tarvitse siis välttämättä erikseen sijoittaa. Esimerkiksi Nokian Renkaiden omistajat ovat mukana Venäjän talouskasvussa ja Koneen omistajat hyötyvät vaikkapa Kiinan rakennushankkeista. (Pesonen 2011, 100.)

4.1.3 Ulkomaiset osakkeet

Ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaminen on nykyään helppoa, sillä niitä on tarjolla useiden eri välittäjien kautta. Aiemmin transaktiokustannukset ulkomaisten osakkeiden osalta olivat erittäin korkeita, mutta nykyään eroa kotimaisiin osakkeisiin ei välttämättä edes huomaa. (Pesonen 2011, 100.)

Mikäli ulkomaisten osakkeiden sijoituskohteet ovat euroalueen sisällä, ei valuuttakursseja tarvitse huomioida. Muiden valuuttojen kohdalla sijoittajan tarvitsee huomioida valuutanvaihtokulut sekä valuuttariski. Valuuttariskistä kerrottiin tarkemmin luvussa 2.3.

Ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaessa sijoittaja pääsee käsiksi huomattavasti suurempaan valikoimaan sijoituskohteita. Etuna on myös pääsy suuremmille ja vähemmän kurssivaihteluille alttiille markkinoille.

Niin kuin kotimaisiin osakkeisiin sijoittaessa, luonnollisesti myös ulkomaisiin osakkeisiin tulee perehtyä huolellisesti ennen sijoitusten tekemistä. Vaikka transaktiokustannukset ovatkin ulkomaisten osakkeiden osalta tulleet viime vuosina huomattavasti alas, kannattaa sijoittajan silti pohtia halukkuuttaan seurata ulkomaisia markkinoita aktiivisesti. Tämän pohjalta sijoittaja voikin miettiä, mikäli sijoitus ulkomaille olisikin kannattavampaa tehdä helposti sijoitusrahastojen tai indeksiosuuksien kautta. (Hämäläinen 2005, 79.)

4.2 Rahastot

Rahastot ovat osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista koostuvia salkkuja, jotka omistavat niihin sijoittaneet yksityishenkilöt, yritykset ja muut yhteisöt. Rahasto on siis useiden sijoittajien muodostama kollektiivinen instituutio, jonka etuina on suuren sijoittajan kustannustehokkuuden ja asiantuntemuksen hyödyntäminen. (Puttonen & Repo 2010, 30.)

Rahaston toimintaperiaate on yksinkertainen: sijoittajien varoja kerätään yhteen, minkä jälkeen ne sijoitetaan useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat rahaston. Sijoituspäätöksistä ja muusta rahaston hallinnoimisesta vastaa rahastoyhtiö, joka ei omista rahastossa olevia arvopapereita, sillä ne ovat sijoittajien omaisuutta. (Puttonen & Repo 2010, 30.)

Rahastoja tarjoavat pankit ja erilaiset rahoitusinstituutiot. Rahastoja on tarjolla kaikenlaisille rahastosäästäjille ja sijoittajille. Rahastoista tekee sijoittajalle turvallisen vaihtoehdon se, että niitä säädellään tiukasti ja ne ovat Finanssivalvonnan valvonnassa. Finanssivalvonta myöntää rahastoyhtiöille toimiluvan ja valvoo niiden toimintaa jatkuvasti. Rahastoyhtiöt ja sijoitusrahastot toimittavat tilinpäätöksensä Finanssivalvonnalle sijoitusrahastolain mukaisesti. (Finanssivalvonta, 2012.)

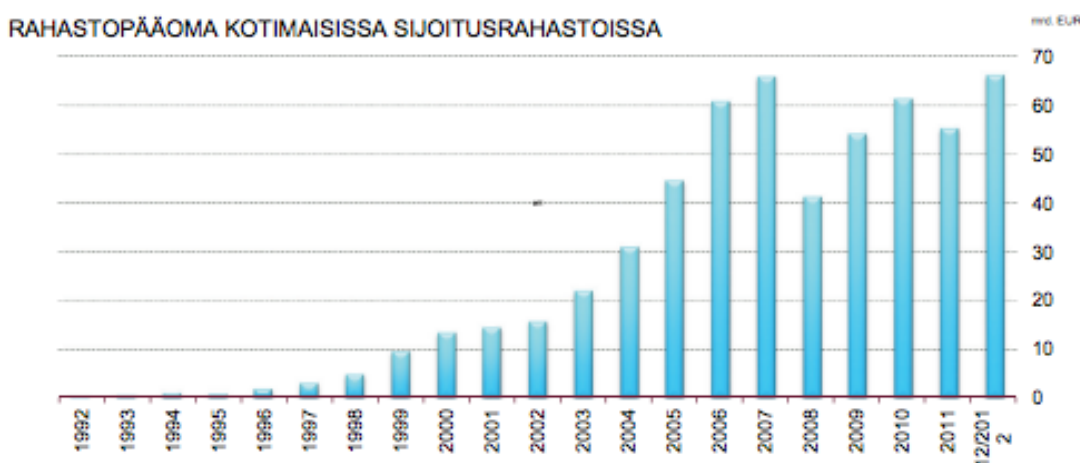
Rahastoja on tarjolla useisiin eri sijoitustarkoituksiin: korkorahastot sijoittavat korkoinstrumentteihin. Ne ovat matalariskisempiä kuin osakkeisiin sijoittavat rahastot, tietysti myös matalammalla tuotto-odotuksella. Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti osakkeisiin, korkeammalla riskillä ja tuotto-odotuksella kuin korkorahastot. Lisäksi tarjolla on edellä mainittujen korko- ja osakerahastojen yhdistelmiä, eli yhdistelmärahastoja. On myös olemassa erikoisrahastoja, ja oikeastaan lähes kaikenlaisia sijoituksia

tekeviä rahastoja, mutta tässä työssä keskitytään yleisimpiin rahastosijoittamisen vaihtoehtoihin.

Rahastot ovat hyvä vaihtoehto sijoittajalle, joka ei halua seurata markkinoita jatkuvasti ja kaipaa vaan sijoituksestaan huoletonta rahojen kerryttämistä. Rahastot sopivat myös pienemmille sijoituksille, sillä rahastoihin pääsee kiinni jo pienehköillä esimerkiksi kuukausittaisilla säästöillä. Rahastot ovat myös hyvä tapa säästää esimerkiksi kuukausittain jonkin tietyn summan verran tarkoituksena kerryttää varoja suurempien sijoitusten tekemiseen. Kun pääomaa on kertynyt jonkin verran, voidaan nämä säästetyt varat helposti sijoittaa edelleen pitkäaikaiseen sijoitukseen, vaikkapa osakkeisiin. (Hämäläinen 2005, 83.)

Rahastoa hoitaa ammattimainen salkunhoitaja, joka perii palveluksistaan palkkion. Näiden palkkioiden osuus on otettava huomioon rahastoihin sijoittaessa pidemmäksi ajaksi - mitä suurempi sijoitukseen käytettävä summa ja mitä pidempi sijoitusajka, sitä enemmän sijoittajan tulisi kiinnittää huomiota sijoituksen kuluihin. Tällöin suorat osakesijoitukset ajavat rahastosijoittamisen ohi. (Hämäläinen 2005, 24.)

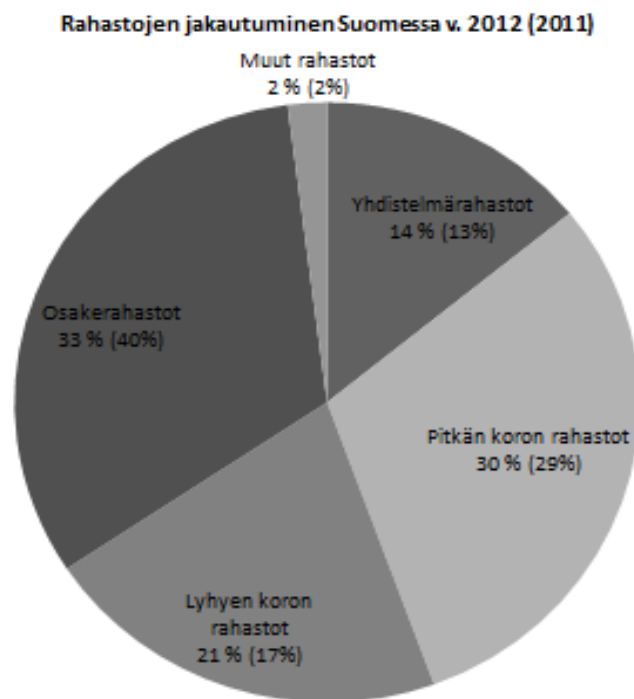
Rahastojen suosio on kasvanut runsaan kymmenen viime vuoden aikana kohisten. Yksityissijoittajien lisäksi monet institutionaaliset ja suursijoittajat, esimerkiksi eläkerahastot sijoittavat nykyään rahastoihin. (Pesonen 2011, 115.)

Kuvio 4. Rahastopääoma kotimaisissa sijoitusrahastoissa (Finanssialan keskusliitto / Sijoitustutkimus, 2012).

Kuten kuviosta 4 voidaan havaita, Suomen rahastopääomassa oli vuoden 2012 loppuun mennessä ylitetty jo vuoden 2008 taantumaa edeltävät lukemat. Kehitys vaikuttaa jatkuvan alkuvuonna 2013 noususuuntaisena rahastoihin sijoitetun pääoman osalta, sillä helmikuun lopussa rahastoihin sijoitettu pääoma oli jo 69,5 miljardia euroa. (Sijoitustutkimus.)

Rahastot jakautuvat Suomessa pitkälti lyhyen ja pitkän koron rahastoihin, osakerahastoihin sekä yhdistelmärahastoihin. Vuonna 2011 Suomessa oli ainoastaan 2 % varoista muissa kuin edellä mainituissa rahastotyypeissä.

Kuvio 5. Rahastojen jakautuminen Suomessa (Finanssialan keskusliitto, 2012).

Kuviosta 5 voidaan nähdä, miten rahastot olivat jakautuneet Suomessa vuonna 2012, ja samalla niiden määrien kehitystä voidaan vertailla vuoden 2011 määriin. Korkorahastoja oli vuonna 2012 runsaat puolet kaikista Suomen rahastoista. Kuviosta voidaan nähdä myös osakerahastojen runsas vähentyminen vuosien 2011 ja 2012 välillä, mikä johtuneen markkinoiden epävarmuudesta, sillä osakekurssit olivat vuonna 2011 rajussa laskussa.

4.2.1 Korkorahastot

Korkorahastot jaetaan niiden sijoituskohteiden juoksuajan mukaan lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastoihin. Keskeisiä luokitteluperusteita on myös jako valtiolainoihin ja yritysriskiä ottaviin rahastoihin, sekä sijoituskohteiden alueellinen jako. (Pesonen 2011, 127.)

Korkorahastot hajauttavat niihin sijoitetut varat maantieteellisesti ja eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. Korkorahastot hajauttavat lisäksi sijoituksiaan ajallisesti, eli niihin ostetaan lainoja eri aikoina ja eri pituisia joukkolainoja. (Pesonen 2011, 127.)

Lyhyen koron rahasto on sijoituksena vastine pankkitilille. Tällaiset rahastot sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin eli esimerkiksi valtion, kuntien, yritysten tai pankkien liikkeellelaskemiin korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on alle vuoden pituinen. Lyhyen koron rahastojen tavoitteena on yleensä pitkällä aikavälillä ylittää kolmen kuukauden euribor-koron tuotto. (Puttonen & Repo 2010, 35.)

Keskipitkän koron rahastot sijoittavat varansa sekä raha- että joukkovelkakirjamarkkinoille (Puttonen & Repo 2010, 35).

Pitkän koron rahastot sijoittavat pääosin varansa pitkäaikaisiin, esimerkiksi yritysten tai valtioiden liikkeellelaskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden juoksu-aika on yli vuoden mittainen. Pitkän koron rahastot luokitellaan niiden sijoitusten mukaisesti. Maantieteellinen jako on yleinen, lisäksi se, sijoittaako rahasto valtiolainoihin vai yrityslainoihin. Valtion ja yhteisöjen lainoihin sijoitettavia rahastoja kutsutaan usein myös obligaatio-rahastoiksi ja yrityksiin sijoitettavia rahastoja yrityskorkorahastoiksi. (Pesonen 2011, 129.)

Yleensä pitkän koron rahastoiden tuotto-odotus on hieman parempi kuin lyhyen koron rahastoissa, mutta kuten kaikissa sijoituksissa, pitkän koron rahastoissa on myös suurempi riski siitä, että sen arvo voi myös laskea (Puttonen & Repo 2010, 34).

Kaikki korkorahastot ilmoittavat modifioidun duraation, jolla kuvataan korkoriskiä. Sillä voidaan myös vertailla korkorahastojen korkoriskiä suoraan keskenään. Modifioidulla duraatiolla voidaan mitata korkorahaston herkkyyttä korkotason muutoksille eli se kuinka paljon rahaston arvo muuttuu, kun korkotaso nousee tai laskee prosenttiyksikön.

Mitä pienempi luku on, sitä pienempi riski (tai herkkyys arvonmuutoksille) kyseisellä korkorahastolla on. (Pesonen 2011, 129.)

4.2.2 Osakerahastot

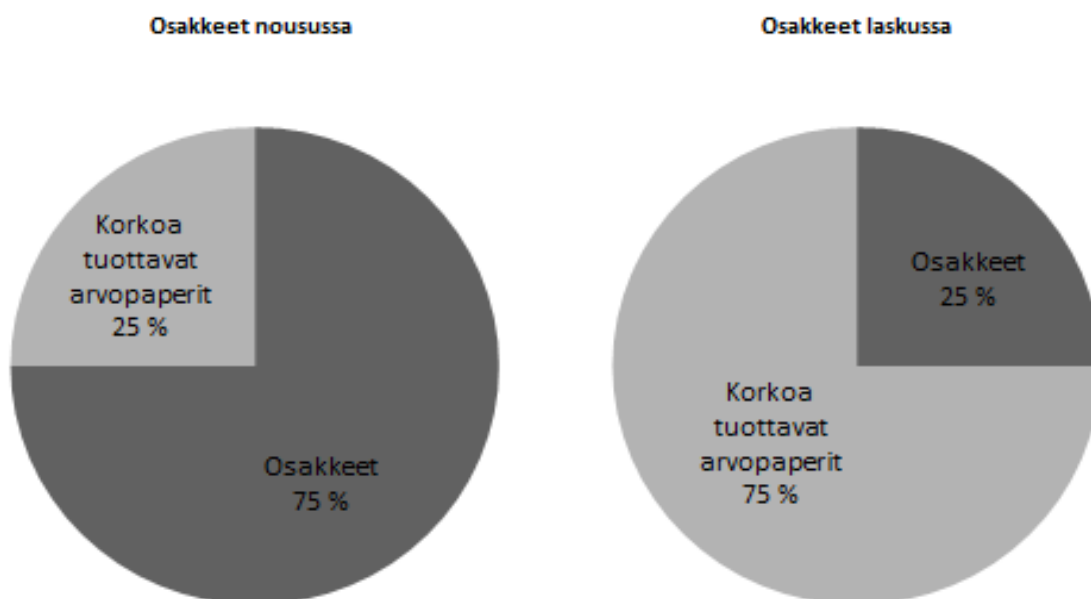
Osakerahastot sijoittavat varansa pääasiassa osakkeisiin. Osakerahastot voidaan jakaa monin eri tavoin, esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan tai vaikkapa yhtiöiden koon perusteella. Sijoitusalue voi olla esimerkiksi Suomi, Pohjoismaat, Eurooppa, koko maailma tai niin kutsutut kehittyvät markkinat, esimerkiksi Latinalainen Amerikka, Aasia, Baltia tai Venäjä. (Pesonen 2011, 134.)

Kehittyvien markkinoiden sijoitusrahastot ovat hyvä keino hajauttaa osakerahastosijoituksiaan. Ne tuovat tuottopotentialin lisäksi myös hajautushyötyä. Pesonen suosittelee kirjassaan lähtökohtaisesti viiden ja kymmenen prosentin välistä painotusta kehittyville markkinoille osake-/korkorahastosalkusta (Pesonen 2011, 135).

4.2.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot hajauttavat varansa osakkeisiin ja korkoa tuottaviin kohteisiin, jolloin sijoitusten painopistettä voidaan säädellä markkinatilanteen mukaan. Rahaston säännöissä määritellään korko- ja osakesijoitusten väliset painoarvot ja niiden vaihtelurajat. Painoarvojen enimmäismäärät voivat olla prosentuaalisesti ilmaistuna, esimerkiksi siten, että rahaston osakepaino voi olla enintään 55 prosenttia rahastopääomasta. (Pesonen 2011, 135.)

Yhdistelmärahaston osakkeiden ja korkojen painoarvot voidaan myös jättää kokonaan määrittelemättä, jolloin ne riippuvat markkinatilanteesta ja salkunhoitajan parhaaksi näkemästään tavasta painottaa niitä kullakin hetkellä. Rahasto voi siis sijoittaa periaatteessa kaikki varansa hetkellisesti osakkeisiin tai olla lähes puhdas korkorahasto. (Pesonen 2011, 135.) Yhdistelmärahastojen menestyksen määrittelee pitkällä aikavälillä se, onnistuuko salkunhoitaja painottamaan korkoja ja osakkeita hyvin eri markkinatilanteissa (Puttonen & Repo 2010, 35).

Kuvio 6. Yhdistelmärahaston rakenteen muuttuminen salkunhoitajan onnistuessa optimaalisesti (Puttonen & Repo 2011, 35).

Kuviosta 6 voidaan nähdä, miltä yhdistelmärahaston painottaminen näyttää osakemarkkinoiden ollessa nousussa ja laskussa, kun salkunhoitaja on onnistunut optimaalisesti painotuksissaan. Rahaston säännöt määrittävät, miten salkkua painotetaan. Mikäli rahaston säännöt sallivat suuremman osuuden osakkeista tai korkopapereista, olisi prosentuaalinen painotus vielä rajumpi salkunhoitajan onnistuessa.

4.2.4 ETF:t

ETF-rahasto eli Exchange Traded Fund on samankaltainen rahasto kuin perinteiset rahastot. Tärkein ero on se, että sijoittaja voi ostaa ja myydä ETF:iä pörssissä. ETF:llä kauppaa käydessä tarvitaan pankkiiriliikkeen palveluita ja arvo-osuustili, aivan kuten muihinkin pörssissä käytäviin kauppoihin (Pesonen 2011, 137).

ETF:t ovat usein sidottuja johonkin tiettyyn indeksiin, joten niissä ei ole aktiivista salkunhoitoa. Tästä syystä ETF:llä on usein matalammat hoito- ja palkkiokulut kuin tavallisissa rahastoissa (Sijoitusrahastot, 2013). On kuitenkin otettava huomioon, että

välityspalkkiot on huomioitava ETF:ien kanssa toisin kuin tavallisten rahastojen. Tästä syystä ETF:t eivät sovellu samalla tavalla pienten säännöllisten sijoitusten tekemiseen. Välityspalkkiot syövät nimittäin helposti sen edun, jonka hallinnointikustannuksissa säästää. (Pesonen 2011, 137.)

ETF:iin tutustuessa ja mahdollista sijoituskohdetta valittaessa, kannattaa niihin kuten muihinkin sijoituskohteisiin tutustua rauhassa ja tarkasti. Useat hyvältä vaikuttavat tarjolla olevat ETF-tuotteet ovat epälikvidejä. Tällä tarkoitetaan sitä, että niillä käydään pörssissä niin vähän kauppaa, että sijoittaja joutuu maksamaan huomattavat spreadikulut (eli osto- ja myyntitarjouksen eron). Sijoituskelpoisen ETF:n tulisi olla siis riittävän suuri eli muidenkin sijoittajien varoja tulisi olla tarpeeksi sijoitettuna ETF:ään. Pesonen sanoo teoksessaan, ettei itse suosittele sijoittamaan alle sadan miljoonan euron ETF-rahastoon. (Pesonen 2011, 137.)

4.3 Warrantit

Warrantti on pörssissä noteerattu optio, joka antaa sen omistajalle oikeuden myydä (myyntiwarrantti) tai ostaa (ostowarrantti) jonkin tietyn kohde-etuuden (yleensä osake) tiettyinä ajankohtana tiettyyn hintaan. Warrantteilla voi siis saada tuottoa osakkeen kurssin joko noustessa tai laskiessa.

Warrantit ovat hyvin suuririskisiä sijoituksia. Sijoittajan tulisi tuntea tuotteet hyvin, sillä suurten tuottomahdollisuuksien lisäksi, sijoittajan on mahdollista menettää niihin sijoitetun pääoman kokonaan ja nopeasti (Pesonen 2011, 149). Warrantit ovat kuitenkin huomattavasti edullisempia hankkia kuin kohde-etuutena olevat osakkeet, mikä osaltaan rajoittaa tappioriskiä (Nordea, 2012).

Warrantin voidaan sanoa koostuvan neljästä peruspalikasta:

- kohde-etuudesta
- warrantin lajista (osto-/myyntiwarrantti)
- lunastushinnasta
- päättymispäivästä (Nordea, 2012).

Kohde-etuus on yleensä osake tai osakeindeksi. Warranttia (ja tietysti monia muitakin sijoitusinstrumentteja) hankkiessa tulee siis pyrkiä ennustamaan osakekurssin tai indeksin nousua tai laskua.

Kun sijoittaja uskoo osakekurssin nousevan, hänen kannattaa hankkia ostowarrantti. Jos kurssi nousee, ostowarrantin arvo kasvaa ja sen voi myydä voitolla. Vastaavasti jos osakekurssin uskoo laskevan, kannattaa silloin hankkia myyntiwarrantti (Nordea, 2012).

Lunastushinta määrittää, mikä kohde-etuuden osakekurssin tulisi olla, jotta warrantilla olisi arvo. Mikäli osakekurssi on päättymispäivänä korkeampi kuin lunastushinta, ostowarrantin haltija saa tuottoa. Jos osakekurssi on matalampi kuin lunastushinta, ei ostowarrantin haltija saa sijoituksestaan mitään. Vastaavasti jos osakekurssi on päättymispäivänä matalampi kuin lunastushinta, myyntiwarrantin haltija saa tuottoa. Jos osakekurssi on korkeampi kuin lunastushinta, menettää myyntiwarrantin haltija sijoituksensa. Warranteilla on aina päättymispäivä, joka on viimeinen päivä, jolloin niillä voi käydä kauppaa. Warranttien voimassaoloaika voi olla muutamasta päivästä useaan vuoteen. (Nordea, 2012.)

Kuten jo aiemmin mainitsin, warrantit ovat suuririskinen sijoituskohte. Lisäksi warranteilla ja muilla johdannaisinstrumenteilla kaupankäyminen edellyttää sijoittajalta niiden laajempimittaista tuntemusta, jotta sijoituksen niihin osaa tehdä rationaalisesti. Halusin sisällyttää warrantit työhöni, mutta en suositteleni niihin sijoittamista perehtymättä niihin ensiksi kunnolla ja tiedostamalla niiden riskin.

Warrantteihin liittyy myös merkittäviä kuluja spreadin vuoksi. Spreadilla tarkoitetaan siis osto- ja myyntitarjouksen hintaeroa, josta muodostuu lopulta välittäjälle spreadin verran voittoa. Esimerkiksi jos warrantin ostotarjous on 0,01 euroa myyntitarjouksen ollessa 0,02 euroa, jos sijoittaja ostaa warrantin myyntilaidasta 0,02 eurolla ja joutuu myymään sen saman tien, tekee sijoittaja 50 prosentin tappion pelkästään spreadin vuoksi. Spreadista aiheutuvat kulut liittyvät kiinteästi myös muihin sijoitusinstrumentteihin, usein siten, että mitä epälikvidimpi instrumentti, sitä suurempi spreadi ja siihen liittyvät kulut sillä on.

5 Sijoituskanavat

Ostaessaan tai myydessään osakkeita sijoittajat tarvitsevat välittäjän toteuttaakseen kaupat, sillä sijoittajat eivät voi käydä suoraan kauppaa keskenään. Välittäjinä toimivat useimmiten pankit tai pankkiiriliikkeet. (Kallunki ym. 2007, 247.)

Kaikki suuret pankit tarjoavat osakevälityspalvelua, mutta niiden lisäksi palvelua tarjoavat pienemmät pankit ja välittäjät jotka ovat erikoistuneet sijoituspalveluihin. Erikoistuminen näkyy yleensä palveluiden laadussa ja pienemmissä välityspalkkioissa. (Hämäläinen 2005, 25.)

Sijoituskanavaa valitessaan kannattaakin siis ottaa huomioon sijoituksista riippuen, että mitä kautta ne kannattaa tehdä. Osalla välittäjistä ei välttämättä ole tarjolla niitä tuotteita mitä halutaan ostaa, ja hinnoissa on huomattavia eroja sijoitusinstrumenteista riippuen. Kustannuksiin palataan tarkemmin seuraavissa luvuissa.

5.1 Välittäjät

Kuten aiemmin mainittiin, osakevälitystä tarjoavat kaikki suuret pankit. Vaihtoehtoina ovat pienemmät välittäjät. Piensijoittajalle helpoin ratkaisu on yleisesti ottaen tehdä kaupat oman pankkinsa kautta, mikä mahdollistaa sijoitusten seurannan kätevästi omasta verkkopankistaan. Tämä helppo tapa on kuitenkin monesti huomattavasti kalliimpi kuin pienempien välittäjien, kuten esimerkiksi Nordnetin, E*TRADEN tai Nordnetin omistaman Aktiedirektin kautta.

Pankeilla on lähes poikkeuksetta kiinteitä kuukausikuluja osakkeenomistajille. Lisäksi kaupankäynti- eli transaktiokustannukset ovat yleensä suuremmilla pankeilla huomattavasti pieniä välittäjiä korkeammat.

Taulukoissa 2 ja 3 on sijoitusbloggaaja Pasi Havian keräämää статистиikkaa välittäjien hintavertailuun kotimaisten ja ulkomaisten osakkeiden osalta:

Taulukko 2. Kotimaan osakevälityksen kustannusvertailu (Kohti taloudellista riippumattomuutta sijoitusblogi, 2010).

Kotimaan osakevälitys					
1. Sijoittaja tekee 500 euron arvoisen kaupan kerran kuukaudessa					
Välittäjä	Kaupankäyntikulut	Muut kk-kulut	Yhteensä	%	
Nordnet	7€	0€	7,00€	1,40 %	
E*TRADE	9,95€	0€	9,95€	1,99 %	
FIM	1,50€	28€	29,00€	5,80 %	
Liqvinet	5€	25€	30,00€	6,00 %	
Aktiedirekt	1€	0€	1,00€	0,20 %	
LHV	12,68€	1,60€	14,28€	2,86 %	
Osuuspankki	9,25€	1,25€	10,50€	2,10 %	
Nordea	10€	5€	15,00€	3,00 %	
Sampo	8€	1,50€	9,50€	1,90 %	
Handelsbanken	27€	15,75€	42,75€	8,55 %	
Aktia	11,25€	3€	14,25€	2,85 %	
2. Sijoittaja tekee 1000 euron arvoisen kaupan kerran kuukaudessa					
Välittäjä	Kaupankäyntikulut	Muut kk-kulut	Yhteensä	%	
Nordnet	7€	0€	7,00€	0,70 %	
E*TRADE	9,95€	0€	9,95€	1,00 %	
FIM	2€	28€	29,50€	2,95 %	
Liqvinet	5€	25€	30,00€	3,00 %	
Aktiedirekt	1,50€	0€	1,50€	0,15 %	
LHV	14,18€	1,60€	15,78€	1,58 %	
Osuuspankki	10,50€	1,25€	11,75€	1,18 %	
Nordea	12,50€	5€	17,50€	1,75 %	
Sampo	8,00€	1,50€	9,50€	0,95 %	
Handelsbanken	27€	15,75€	42,75€	4,28 %	
Aktia	12,50€	3€	15,50€	1,55 %	

Kuten taulukosta 2 nähdään, pienemmillä välittäjillä ei usein ole kiinteitä kuukausimaksuja, ja transaktiokustannukset ovat huomattavasti pankkeja pienemmät. Eri välittäjillä on erilaisia lisäpalveluita ja luonnollisesti erilainen käyttökokemus sivuillaan. Sijoittajan kannattaakin siis perehtyä eri välittäjien hinnastoihin ja niiden tarjoamiin lisäpalveluihin ja tehdä päätös sen mukaan. Varsinkin jos sijoitukset ovat verrattain pieniä ja niitä ei tehdä kovinkaan usein, tuntuisi tarpeettomalta maksaa jatkuvasti kuukausimaksuja osakkeista, joita arvo-osuustilillään pitää.

Taulukko 3. Yhdysvaltain osakevälityksen kustannusvertailu (Kohti taloudellista riippumattomuutta sijoitusblogi, 2010).

USA:n osakevälitys				
1. Sijoittaja tekee 500 euron arvoisen kaupan kerran kuukaudessa				
Välittäjä	Kaupankäyntikulut	Muut kk-kulut	Yhteensä	%
Nordnet	15€	0€	15,00€	3,00 %
E*TRADE	11,10€	0€	11,10€	2,22 %
FIM	23,25€	26,875\$	50,13€	10,03 %
LHV	12,68€	1,60€	14,28€	2,86 %
Interactive Brokers	0,74€	7,43€	8,17€	1,63 %
Just2Trade	1,86€	0€	1,86€	0,37 %
Osuuspankki	19,25€	2€	21,25€	4,25 %
Nordea	24€	8,13€	32,13€	6,43 %
Sampo	20€	4,50€	24,50€	4,90 %
Handelsbanken	100€	16,58€	116,58€	23,32 %
Aktia	75€	5€	80,00€	16,00 %
2. Sijoittaja tekee 1000 euron arvoisen kaupan kerran kuukaudessa				
Välittäjä	Kaupankäyntikulut	Muut kk-kulut	Yhteensä	%
Nordnet	15€	0€	15,00€	1,50 %
E*TRADE	11,10€	0€	11,10€	1,11 %
FIM	26,50€	27,875\$	54,38€	5,44 %
LHV	14,18€	1,60€	15,78€	1,58 %
Interactive Brokers	0,74€	7,43€	8,17€	0,82 %
Just2Trade	1,86€	0€	1,86€	0,19 %
Osuuspankki	20,50€	2€	22,50€	2,25 %
Nordea	24€	8,13€	32,13€	3,21 %
Sampo	20€	4,50€	24,50€	2,45 %
Handelsbanken	100€	16,58€	116,58€	11,66 %
Aktia	75€	5€	80,00€	8,00 %

Kuten taulukosta 3 voi havaita, erot välittäjien hinnoitteluissa kasvavat huomattavasti mikäli haluaa sijoittaa ulkomaisiin osakkeisiin. Esimerkiksi Yhdysvaltain markkinoille sijoittaessa kotimaiset pankit saattavat veloittaa yhdestä kaupasta 20-100 €, kun pienemmät välittäjät saattavat tehdä saman transaktion muutamalla eurolla. Kotimaisten pankkien kuukausimaksut ulkomaisten osakkeiden pitämisestä (holdaamisesta) ovat myös huomattavan korkeat verrattuna pienempiin välittäjiin.

Vaikka ylläesitetty tiedot ovat yksityisen henkilön kokoamia, ja tiedot ovat vuodelta 2010, hinnastot indikoivat pienempien internet-pohjaisten välittäjien olevan kustannuksiltaan jopa huomattavasti edullisempia suurempiin pankkeihin verrattuna. Vaikka hinnastoihin on tullut pieniä muutoksia, on trendi pysynyt samana parin viimekin vuoden aikana.

5.2 Kustannukset

Sijoitusten hinnan lisäksi pitää maksaa kaupankäynti- eli välityspalkkio. Perustana palkkiolle on useimmiten kaupan koko, josta maksetaan tietty prosenttiosuus välittäjälle. Yleensä välittäjät perivät prosenttiosuuden lisäksi kiinteän euromääräisen kaupankäyntipalkkion. Hinnoittelu on välittäjäkohtaista ja joskus palkkio on myös kiinteän ja kauppasummaan suhteutetun palkkion yhdistelmä. (Hämäläinen 2005, 28.)

Varsinkin jos kauppoja tekee aktiivisesti, saattavat välityspalkkiot, eli transaktiokustannukset nousta merkittävään osaan. Tämä korostuu etenkin jos sijoitukset ovat verrattain pieniä ja niitä tehdään usein. Esimerkkinä voisi olla vaikkapa kuukausittaiset sijoitukset joihinkin tiettyihin instrumentteihin. Nämä transaktiokustannukset on otettava huomioon laskettaessa tuotto-odotusta sijoituksilleen.

Transaktiokustannuksista johtuen, sijoittajan kannattaakin laskea, kannattaako sijoittaa pienempiä määriä esimerkiksi kuukausittain vai olisiko järkevämpää sijoittaa hieman suurempia summia kerrallaan esimerkiksi muutaman kuukauden välein. Täten myös sijoitusten aikahajautus tulisi käyttöön paremmin.

6 Esimerkkisijoituksia

Kuten työssäni on jo aiemmin mainittu, erilaiset sijoitusinstrumentit sopivat erilaiselle sijoittajalle. Tähän lukuun olen koonnut muutamia yleiseksi kokemiani sijoitusskenaarioita ja niihin soveltuvia sijoitusvinkkejä sekä historiallista statistiikkaa vastaavien sijoitusten tuotoista ja tappioista.

Jokainen sijoittaja voi saada hieman suuntaa-antavia vinkkejä erilaisia sijoituksia pohtiessaan näistä esimerkkisijoituksista.

Esimerkki 1.

Henkilölle on kertynyt säästöjä 10 000 euron verran, ja hän haluaisi sijoittaa ne kertaluontoisena sijoituksena noin kymmenen vuoden ajaksi. Koska sijoitusaika on pitkä,

päätyy sijoittaja tässäkin opinnäytetyössä käsitellyistä syistä osakkeisiin. Sijoittaja tuntee kotimaiset yritykset parhaiten, joten hän päättää sijoittaa tuttuihin yrityksiin. Hän seuraa hieman markkinoiden vaihdetuimpia ja Suomalaisten kotitalouksien eniten omistamia osakkeita (Pörssisäätiö). Hän ottaa portfoliota kasatessaan huomioon myös hajauttamisen, ja valikoi salkkuunsa kymmenen eri toimialoilta jaettua osaketta. Kutakin osaketta painotetaan 10 prosentin osuudella, eli kutakin osaketta ostetaan 1.1.2002 tuhannella eurolla (pyöristäen alaspäin).

Sijoittajan salkkuun valikoituu seuraavia osakkeita: Nokia (35 kpl), Elisa (73 kpl), Fortum (205 kpl), UPM Kymmene (26 kpl), Sampo A (112 kpl), Tieto (33 kpl), Stockmann B (74 kpl), Outokumpu (83 kpl), Nordea (168 kpl) ja Kesko B (95 kpl). Päättöskursseista 2.1.2002 (Nasdaq OMX) laskettuna edellä mainittuihin osakkeisiin menee 9 900,38 euroa ja välityskulut.

Päättöskursseilla 28.12.2012 (Nasdaq OMX) myytynä edellä mainituilla sijoituksilla olisi saanut 12 312,54 euroa. Mikäli transaktiokustannuksia ei oteta huomioon, näinä vaikeinakin aikoina (2000-luvun alun teknologiakupla ja nyt vuosia jatkunut taantuma), olisi tämän kymmenen vuoden vertailujakson aikana tienannut näihin kotimaisiin osakkeisiin sijoittamalla runsaat 24,36 prosenttia.

Esimerkin sijoittaja oli hyvin passiivinen sijoituksissaan, sillä salkun osakkeita tai painoituksia ei muuteta kertaakaan vertailujaksolla. Mikäli esimerkin sijoittaja olisi seurannut markkinoita tarkasti ja toiminut oikea-aikaisesti, olisi hän mahdollisesti voinut saada parempiakin tuottoja sijoituksilleen. Tämä on kuitenkin spekulointia, sillä tulevaa ei voi ennustaa. Esimerkiksi Nokian osakkeet olisivat voineet vertailujaksolla nousta räjähtävästi pohjalukemista takaisin ylös, kurssien heilahtelut ovat aina epävarmoja.

Esimerkki 2.

Henkilöltä jää elämisen kustannusten jälkeen vielä hieman ylimääräistä rahaa, jota hän tavallisesti makuuttaa tavallisella matalakorkoisella käyttötilillä. Kiinnostusta markkinoiden seuraamiseen tai oman salkun hallintaan henkilöllä ei ole, mutta hän haluaisi sijoittaa ylimääräisiä rahojaan noin 100 € kuukaudessa, kvartaaleittain talletettuna kotimaisiin yhdistelmärahastoihin. Henkilö säästää lähinnä asunnon ostamista varten, joten melko matalariskinen sijoitus kuulostaa hyvältä ratkaisulta. Sijoitetut varat aiotaan

likvidoida 4 vuoden päästä rahastosijoittamisen aloittamisesta. Sijoittaminen aloitetaan 1.1.2009 ja sijoitetut varat likvidoidaan 31.12.2012.

Esimerkkiin kootaan kahden Nordean suosituksen ja riippumattoman finanssi-instituutio Morningstarin hyväksi arvostelemien rahastojen tuotot vertailujaksolla. Toinen rahastoista on vertailun vuoksi korkeariskisempi rahasto, joka sijoittaa kehittyvien markkinoiden osakkeisiin. Opinnäytetyön liitteistä voi tarkastella esimerkissä olevien rahastojen esitteitä ja tekemiäni tuottolaskelmia.

Melko matalariskinen rahasto, Nordea Säästö 25, sijoittaa noin 25 prosenttia varoistaan osakkeisiin ja loput korkorahastoihin ja matalariskisiin sijoituskohteisiin. Rahasto onnistui vertailujaksolla hyvin, mutta tuottoja laimensi osaltaan aikahajautus, koska sijoitukset tuottivat vertailujaksolla hyvin. Keskimääräinen vuotuinen tuotto rahastolla oli hyvä, 8,87 prosenttia. (Nordea, 2013).

Nordean Säästö 25 -rahaston tuotto tällä neljän vuoden vertailujaksolla 300 euroa joka kvartaalilla sijoitettuna (4800 euroa yhteensä) oli 5586,01 euroa, joten rahasto tuotti sijoittajalle voittoa vertailujaksolla 786,01 euroa (16,38 %).

Korkeariskinen rahasto, Nordea Kehittyvät osakemarkkinat sijoittaa kehittyvien markkinoiden osakkeisiin lähes kokonaan (97 %) ja loput ovat käteisissä varoissa. Nordea on luokitellut rahaston riskin 1-7-skaalalla mitattuna täyteen seitsemään, joten jos sijoituksen arvon aleneminen pelottaa, kannattaa tällaista sijoitusta karttaa. Halusin tutkielmassani kuitenkin esittää vertailun vuoksi korkeariskisemmänkin rahaston tuottolaskelman. (Nordea, 2013).

Nordean Kehittyvät osakemarkkinat -rahasto tuotti edellisen esimerkin lailla sijoitettuna neljässä vuodessa 1506,86 € voittoa, eli sijoitetulle 4800 eurolle sai tuottoa vertailujaksolla 31,39 %.

Esimerkki 3.

Henkilölle erääntyy vuoden päästä maksettavaksi 1300 euroa jäännösvero edellisvuodelta. Henkilö tietää siis eräpäivän, jolloin hänen täytyy maksaa ennalta määrätty summa. Henkilöllä on jo säästössä tarvittava summa, mutta hän haluaa hyötyä sijoittamalla hyötyä rahoistaan niin kauan kuin ne ovat hänen käytettävissään.

Jotta henkilö saa rahansa aika-arvon maksimoitua erittäin marginaalisella riskillä, hän päättää sijoittaa 1250 euroa lyhyen koron rahastoon, joka osaltaan varmistaa henkilön maksukyvyyn jäännösveroa varten. Ylijäävän 50 euroa henkilö voi sijoittaa osana muita sijoituksiaan hieman korkeammalla tuotto-odotuksella oleviin sijoituksiin.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyössä käsitellyt sijoitusvaihtoehdot soveltuvat piensijoittajalle. Tutkielmassa nostettiin esiin erilaisia kysymyksiä, joiden vastaukset määrittävät pitkälti sijoituskohteen valinnan. Tutkielmassa pyrin tuomaan objektiiviset näkökulmat eri sijoitusvaihtoehtojen hyvistä ja huonoista puolista tuoreen kirjallisuuden tukemana.

Tutkimusongelmana oli selvittää, minkälaista tietoutta piensijoittaja tarvitsee ensimmäisiä sijoituksiaan tehdessään. Tutkielmassa vastataan mielestäni tähän tiedontarpeeseen tarpeeksi kattavasti ja valmistetaan lukija tekemään ensimmäisiä sijoituksiaan. Lukiessani lähdekirjallisuutta ja tekemällä opinnäytetyötäni sain itsekkin pitkälti vastauksia siihen, minkälainen informaatio on piensijoittajalle tärkeää ensimmäisessä vaiheessa sijoituksiin tutustuttaessa. Suurin työ olikin karsia valtavasta määrästä tietoutta osa pois, johon piensijoittaja voi perehtyä itsenäisesti aiheesta enemmän kiinnostuessaan. Tutkielma tarjoaa kuitenkin useisiin eri sijoitusinstrumentteihin ja sijoittamisen aspekteihin tarvittavan perustietouden. Lisätietoa lukija voi saada esimerkiksi tämän tutkielman lähdekirjallisuudesta tai internetistä.

Vaikka opinnäytetyöni pyrkii antamaan kattavasti tietoutta esimerkiksi eri sijoituskohteista, niihin sisältyvistä riskeistä ja niiden tuotto-odotuksista, tässäkin tutkielmassa tulee hyvin usein vastaan peruskysymykset, joihin sijoittajan tulisi vastata ennen sijoitusstrategian suunnittelemista. Sijoittajan tulisi selvittää vastaukset oman kiinnostuksen, ajankäytön, taustan, varallisuuden ja riskinottohalun mukaan. Tästä syystä tämä tutkielma onkin pidetty hyvin yleisellä tasolla. Mielestäni tämä opinnäytetyö antaa aloittavalle sijoittajalle hyvän perustietouden sijoittamisesta yleisesti ja erilaisista tarjolla olevista sijoituskohteista.

Laajemmin lähteitä käyttämällä tutkimuksesta olisi saanut kattavamman, mutta tutkimuksen tavoitteen ottaen huomioon lähteitä on kuitenkin käytetty sopivasti. Jatkotutkimuksena opinnäytetyölle voisikin olla niin sanotusti seuraavan tason opas perustietouden ollessa jo lukijalla hallussa. Sijoituskohteisiin voisi perehtyä tarkemmin ja työhön voisi sisällyttää enemmän rahoituksen teorioita ja laskelmia. Sijoituskohteiden riskinmääritykseen voitaisiin perehtyä lähemmin ja niistä voitaisiin esittää esimerkkilaskelmia. Lisäksi työssä voitaisiin tutustua muun muassa sijoittajan verotuksen suunnitteluun.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida ja tarkastella sen reliabiliteetin ja validiteetin perusteella. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta ja kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Validiteetilla arvioidaan puolestaan tutkimuksen kykyä mitata nimenomaan sitä, mitä tutkimuksella oli tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2004, 216).

Tutkimukseni reliabiliteetin voidaan laskea olevan hyvä, sillä tutkimus perustuu pitkälti ajankohtaisista lähteistä valittuun faktatietoon tutkimuksen aiheeseen liittyen. Mikäli tämä tutkimus tehdään uudestaan samalla aineistolla, voidaan tulosten olettaa olevan samankaltaiset.

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia piensijoittajalle soveltuvia sijoitusinstrumentteja, ja tutkimus on pitkälti pysynyt tässä aiheessa. Tutkimusongelmana oli selvittää, minkälaista tietoutta piensijoittaja tarvitsee ensimmäisiä sijoituksia tehdessään. Tutkielma vastaa mielestäni pitkälti tähän tiedon tarpeeseen, joka selkeytyi itsellenikin monelta osin vasta tutkielmaa kirjoitettaessa. Tutkimuksen validiteetti voidaan siis laskea hyväksi, koska tutkimuksessa selvitettiin rajauksen mukaisesti siihen liittyviä asioita.

Lähteet

Ajankohtainen osakevälittäjien vertailu. 2010. Pasi Havia.

<http://www.taloudellinenriippumattomuus.com/2010/04/ajankohtainen-osakevalittajien-vertailu.html>. Luettu 9.3.2013.

ETF-rahastot? Miten? Missä? 2013. Sijoitusrahastot.org.

<http://sijoitusrahastot.org/rahastot-sijoitusrahasto-opas/etf-rahastot/>. Luettu 10.3.2013.

EtuTili. 2013. Nordea

http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t/S%C3%A4%C3%A4st%C3%A4misen+tilit/EtuTili/952652.html?InkID=product-box_etutili_23-08-2012. Luettu 17.3.2013.

Helsingin pörssin osakkeiden markkina-arvo ja vaihto. 2013. Suomen pankki

http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/arvopaperitilastot/Pages/tilastot_arvopaperimarkkinat_osakkeet_kanta_ja_vaihto_chrt_fi.aspx. Luettu 18.3.2013.

Hinnat ja kustannukset. 2013. Tilastokeskus.

http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_hinnat.html#inflaatio. Luettu 17.3.2013.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Hämäläinen, Karo 2005. Sijoittajan käsikirja. Talentum, Helsinki.

Indeksilainojen riskit. 2011. Finanssivalvonta.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Indeksilainat/Riskit/Pages/Default.aspx>. Luettu 11.3.2013.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2007. Ammattimainen sijoittaminen. Talentum, Helsinki.

Kansanosakkeet 2012. Pörssisäätiö

http://www.porssisaatio.fi/tutkimus-tilastot/?stat_id=3103. Luettu 11.3.2013.

Kehittyvät osakemarkkinat rahasto. 2013. Nordea

[http://www.nordea.fi/PageTemplates/ContentWide.aspx?pid=702904&rw=1&url=/fundsnow/InfoOverview.aspx?isin=FI0008808860&subcategoryname=Muu+alueelliset+osakerahas-
tot&buybuttonlink=https%3a%2f%2fsolo1.nordea.fi%2fnsp%2fengine%3fcountry%3dfi%26language%3dfi%26rlp%3dIFM10%26aprm%3dFI0008808860&distribution=0&segment=CustomerFIIF&Domains=NordeaFundsNow,NordeaFinland&lang=fi-FI&buyBtn=on&mode=on&shelves=FIIF&search=on](http://www.nordea.fi/PageTemplates/ContentWide.aspx?pid=702904&rw=1&url=/fundsnow/InfoOverview.aspx?isin=FI0008808860&subcategoryname=Muu+alueelliset+osakerahas-
tot&buybuttonlink=https%3a%2f%2fsolo1.nordea.fi%2fnsp%2fengine%3fcountry%3dfi%26language%3dfi%26rlp%3dIFM10%26aprm%3dFI0008808860&distribution=0&segment=CustomerFIIF&Domains=NordeaFundsNow,NordeaFinland&lang=fi-FI&buyBtn=on&mode=on&shelves=FIIF&search=on). Luettu 21.3.2013.

Käyttötili. 2013. Nordea.

<http://www.nordea.fi/henkil%C3%B6asiakkaat/p%C3%A4ivitt%C3%A4iset+raha-asiat/tilit+ja+maksut/k%C3%A4ytt%C3%B6tili/701454.html>. Luettu 16.3.2013.

Lehman palautti riskin sijoituslainoihin. 2008. Talouselämä.

<http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/lehman+palautti+riskin+sijoituslainoihin/a2052762>. Luettu 11.3.2013.

Lindström, Kim 2005. Menesty osakesijoittajana. Talentum, Helsinki.

Lindström, Kim & Lindström, Tom 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Talentum, Helsinki.

Mitä warrantit ovat? 2012. Nordea.

<http://www.nordea.com/Palvelut/Kansainv%C3%A4liset+tuotteet+ja+palvelut/Markets/Mit%C3%A4+warrantit+ovat/1067612.html>. Luettu 11.1.2013.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. Werner Söderström Oy, Helsinki.

Onko osingoilla merkitystä? 2012. Salkunrakentaja.

<http://www.salkunrakentaja.com/2012/08/onko-osingoilla-merkitysta/>. Luettu 18.3.2013.

Osakkeiden historialliset kurssitiedot. 2013. Nasdaq OMX

<http://www.nasdaqomxnordic.com/osakkeet/historiallisetkurssitiedot/>. Luettu 11.3.2013.

Pankkitalletus ei tuota, vaan syö rahaa. 2012. Taloussanomat.

<http://www.taloussanomat.fi/rahoitus/2012/03/21/pankkitalletus-ei-tuota-vaan-syo-rahaa/201224859/12>. Luettu 29.11.2012.

Pesonen, Mika 2011. Säästäjästä sijoittajaksi – Joka miehen sijoitusopas. WSOY. Porvoo.

Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2011. Miten sijoitan rahastoihin. WSOY, Helsinki.

Rahastopääoma kasvoi lähes 70 miljardiin euroon. 2013. Sijoitustutkimus.

<http://www.sijoitustutkimus.fi/2013/03/rahastopaaoma-kasvoi-lahes-70-miljardiin-euroon/>. Luettu 10.3.2013.

Rahastoraportti, joulukuu 2012. 2012. Sijoitustutkimus / Finanssialan keskusliitto.

http://www.sijoitustutkimus.fi/wp-content/uploads/2013/01/Rahastoraportti_201212.pdf. Luettu 10.3.2013.

Rahastoyhtiöt. 2012. Finanssivalvonta

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/finanssiasiakas/palveluntarjoajat/sijoitusala/Rahastoyhtiöt/Pages/Default.aspx>. Luettu 18.3.2013.

Sijoittajan sielunelämää. 2012. Pörssisäätiö.

<http://www.porssisaatio.fi/blog/2012/11/19/sijoittajan-sielunelamaa/>. Luettu 11.1.2013.

Säästö 25 rahasto. 2013. Nordea

[http://www.nordea.fi/PageTemplates/ContentWide.aspx?pid=702904&rw=1&url=/fundsnow/InfoOverview.aspx?isin=FI0008807433&subcategoryname=Yhdistelm%C3%A4rahas-
tot&buybuttonlink=https%3a%2f%2fsolo1.nordea.fi%2fnsp%2fengine%3fcountry%3dfi%26language%3dsv%26rlp%3dIFM10%26aprm%3dFI0008807433&distribution=0&segment=CustomerFIIF&Domains=NordeaFundsNow,NordeaFinland&lang=fi-FI&buyBtn=on&mode=on&shelves=FIIF&search=on](http://www.nordea.fi/PageTemplates/ContentWide.aspx?pid=702904&rw=1&url=/fundsnow/InfoOverview.aspx?isin=FI0008807433&subcategoryname=Yhdistelm%C3%A4rahas-
tot&buybuttonlink=https%3a%2f%2fsolo1.nordea.fi%2fnsp%2fengine%3fcountry%3dfi%26language%3dsv%26rlp%3dIFM10%26aprm%3dFI0008807433&distribution=0&segment=CustomerFIIF&Domains=NordeaFundsNow,NordeaFinland&lang=fi-FI&buyBtn=on&mode=on&shelves=FIIF&search=on). Luettu 21.3.2013.

Taloussanakirja: Maariski. 2012. Taloussanomat.

<http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/maariski/0>. Luettu 9.3.2013.

Velkaantuminen kasvatti hieman varallisuuseroja. 2011. Tilastokeskus
http://tilastokeskus.fi/til/vtutk/2009/vtutk_2009_2011-12-21_tie_001_fi.html.
17.3.2013.

Luettu

Nordea Säästö 25 -rahaston esite

PVM 22.03.2013. Valuutta EUR

Säästö 25

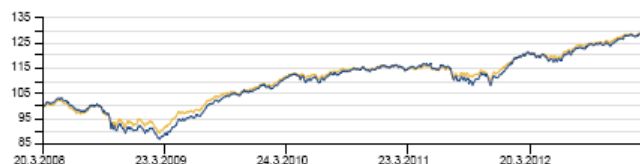
Rahaston sijoitusprofiili

Säästö 25:n avulla saat vaivattoman ja kattavan Nordeassa aktiivisesti hoidetun sijoitusratkaisun, jossa salkunhoitaja seuraa ja arvioi markkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia ja tekee sijoituspäätökset puolestasi. Tämä rahasto sijoittaa pääasiassa korkomarkkinoille, mutta osa sen varoista kohdistetaan osakkeisiin.

Kehitys

21.3.2013

100 EUR – 5 vuotta tai toiminnan alusta

Kumulatiivinen tuotto (%)

Kalenterivuosituotto (%)

	Helmi- kuu	va 1 vuosi	3 v	5 v Toim. alusta	2008	2009	2010	2011	2012		
Rahasto	0,95	2,85	7,89	17,36	30,12	42,16	-13,02	17,66	7,70	-1,95	12,07
Indeksi	1,40	2,62	8,37	17,61	30,99	-	-8,99	14,73	7,37	-0,46	11,18

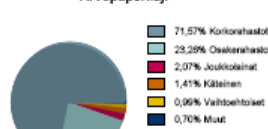
Perustiedot

Rahaston nimi	Säästö 25 (per 100 osuutta)
Morningstar-rating	28.02 ★★★★★
Merkintä- / perusvaluutta	EUR/EUR
Rahaston arvo	28.02 509 milj. EUR
Aloituspäivä	1.9.2004
Osuus	21.03 1 421,63900 EUR
ISIN	FI0008907433
Bloomberg	NORSAVI
Teksti-TV	NSAASTO25K
Vertailuindeksi	MSCI World NTR (19,75 %); OMX Helsinki CAP GTR (6,25 %); 3 kk:n Euribor (15,00 %); JP Morgan EMU Gov. Bond (30,00 %); Merrill Lynch EMU Corporate (30,00 %), 4.1.10
Rahastokategoria	Yhdistelmä
Salkunhoitaja	Tuomo Mattila
Rekisteröintimaa	FI
Rahastoyhtiö	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy
Jakaa tuottoa	Ei
Rahastoyhtiön kotisivu	www.nordea.fi/funds

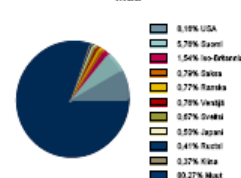
Sijoitukset

31.1.2013

Arvopaperilaji

Maa

10 suurinta sijoitusta

Rahoitusinstrumentti	%
Nordea Corporate Bond I	19,41
Nordea Korko B	15,69
Nordea Euro Obligaatio A	12,50
Nordea Pro Euro Obligaatio	10,96
Nordea Maailma	5,96
Nordea 1 - US Corporate Bond Fund HBIE	4,47
Nordea 1 - Global Stable Equity Unhedged	4,26
Nordea Yrityslaina Plus	3,99
Nordea 1 - EURO Diversified Corp Bond Fund	3,11
Nordea Suomi	2,99

Riskitunnusluvut 21.3.2013

Tarkastelujakso - 3 vuotta	Rahasto	Indeksi
Standardipoikkeama	5,58	4,26
Sharpen mittari	0,80	1,05
Beta	1,21	-
Tracking error	1,90	-
Information ratio	-0,02	-
Alfa	-0,99	-
r ²	0,92	-

Salkunhoitajan kommentti

Julkaistu 4.3.2013

• Helmikuu 2013 •

Helmikuussa Nordea Säästö 25 -rahaston kasvusuuden arvo nousi 0,95 % rahaston vertailuindeksiin noustessa vastaavana aikana 1,38 %. Rahaston tuottoa suhteessa vertailuindeksiin rasitti ennen kaikkea alueelliset painotukset osakesijoituksissamme. Helmikuu oli vahva kuukausi sekä pohjoisamerikkalaisille että japanilaisille osakesijoituksille, joita rahaston salkussa on vähän suhteessa rahaston perusallokaatioon. Vastaavasti suosimme valikoitua segmentit Euroopan osakemarkkinoista ja kehittyvät markkinat, kuten Kiina ja Venäjä, tuottivat heikommin.

Eurooppalaisten osakkeiden heikkoon suhteelliseen kehitykseen myötävaikuttanut Italian parlamenttivaalien tulos. Äänät jakautuivat kolmen suurimman vaaliittouman kesken yllättävän tasaisesti, mikä vaikeuttaa vahvan enemmistöhallituksen muodostamista. Italian poliittisen patinallanteen vuoksi turvallisenä pidettyjen maiden, kuten Saksan, pitkien viitekorkojen taso laski merkittävästi, mikä paransi korkosijoitustemme tuottoa.

Helmikuun alkupuolella vähensimme sijoituksiamme saksalaisissa suuryhtiöissä ja lisäsimme vastaavasti sijoituksiamme Yhdysvaltain rahoitussektorilla ostamalla Financial Select Sector -indeksiosuusrahaa (ETF). Arvioimme, että viimeisen puolen vuoden aikana nähty euron vahvistuminen suhteessa jenin ja Yhdysvaltain dollariin heikentää saksalaisyhtiöiden vintinäkymiä. Vastaavasti Yhdysvalloissa asuntomarkkinoiden näkymät ovat parantuneet ja arvioimme rahoitussektorin hyötävän tästä kehityksestä.

Tuomo Mattila / 4.3.2013

Palkkiot

Minimisäästöerä, EUR	40
Minimimerkintä	10
Merkintäpalkkio konttorissa, %	1,00
Merkintäpalkkio verkkopankissa, %	0,60
Lunastuspalkkio, %	1,00
Hallinnointipalkkio, % p.a.	1,20
Tuottosidonnainen palkkio, %	Ei
Juoksevat kulut eli Total Expense Ratio (TER), % p.a.	1,22

Nordea Kehittyvät osakemarkkinat -rahaston esite

		PVM 22.03.2013. Valuutta EUR																																																										
<h3>Kehittyvät Osakemarkkinat</h3>		21.3.2013																																																										
<h4>Rahaston sijoitusprofiili</h4> <p>Kehittyvät Osakemarkkinat -rahaston avulla voit sijoittaa kehittyvien markkinoiden, kuten Brasilian, Venäjän, Intian ja Kiinan osakemarkkinoille. Nordea hoitaa rahastoa aktiivisesti hajauttamalla sijoitukset usealle sektorille ja useisiin osakkeisiin, jolloin yksittäiseen sijoituskohteeseen liittyvä riski pienenee. Sijoitusprosessissa pyritään myös löytämään aliarvostettuja osakeryhmittymiä ja -toimialoja ja parantamaan siten saikun tuottoa sen riskiin nähden.</p>		<h4>Kehitys</h4> <p>100 EUR – 5 vuotta tai toiminnan alusta</p> 																																																										
<h4>Perustiedot</h4> <p>Rahaston nimi: Kehittyvät Osakemarkkinat (per 100 osuutta)</p> <p>Morningstar-rating 28.02: ★★★</p> <p>Merkintä- / perusvaluutta: EUR/EUR</p> <p>Rahaston arvo 28.02: 699 milj. EUR</p> <p>Aloituspäivä: 1.6.2005</p> <p>Osuus 21.03: 1 670,16500 EUR</p> <p>ISIN: FI000808880</p> <p>Bloomberg: NOREMEA</p> <p>Teksti-TV: NKEHOSAKEY</p> <p>Vertailuindeksi: MSCI Emerging Markets Free -tuottoindeksi NTR (1.1.08)</p> <p>Rahastokategoria: Osake</p> <p>Salkunhoitaja: Martin Junker Nielsen</p> <p>Rekisteröintimaa: FI</p> <p>Rahastoyhtiö: Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy</p> <p>Jakaa tuottoa: Ei</p> <p>Rahastoyhtiön kotisivu: www.nordea.fi/funds</p>		<p>Kumulatiivinen tuotto (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Heimikuu</th> <th>va</th> <th>1 vuosi</th> <th>3 v</th> <th>5 v</th> <th>Toim. alusta</th> <th>2008</th> <th>2009</th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rahasto</td> <td>3,05</td> <td>1,93</td> <td>2,17</td> <td>14,95</td> <td>25,08</td> <td>87,02</td> <td>-52,83</td> <td>68,16</td> <td>29,09</td> <td>-16,50</td> <td>12,82</td> </tr> <tr> <td>Indeksi</td> <td>2,53</td> <td>-0,73</td> <td>2,41</td> <td>15,49</td> <td>31,57</td> <td>-</td> <td>-50,01</td> <td>72,93</td> <td>27,14</td> <td>-15,69</td> <td>16,41</td> </tr> </tbody> </table> <p>Kalenterivuosituotto (%)</p>			Heimikuu	va	1 vuosi	3 v	5 v	Toim. alusta	2008	2009	2010	2011	2012	Rahasto	3,05	1,93	2,17	14,95	25,08	87,02	-52,83	68,16	29,09	-16,50	12,82	Indeksi	2,53	-0,73	2,41	15,49	31,57	-	-50,01	72,93	27,14	-15,69	16,41																					
	Heimikuu	va	1 vuosi	3 v	5 v	Toim. alusta	2008	2009	2010	2011	2012																																																	
Rahasto	3,05	1,93	2,17	14,95	25,08	87,02	-52,83	68,16	29,09	-16,50	12,82																																																	
Indeksi	2,53	-0,73	2,41	15,49	31,57	-	-50,01	72,93	27,14	-15,69	16,41																																																	
<h4>Riskitunnusluvut</h4> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Rahasto</th> <th>Indeksi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tarkastelujakso - 3 vuotta</td> <td>18,32</td> <td>17,85</td> </tr> <tr> <td>Standardipoikkeama</td> <td>0,20</td> <td>0,22</td> </tr> <tr> <td>Beta</td> <td>0,98</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Tracking error</td> <td>3,14</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Information ratio</td> <td>-0,08</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Alfa</td> <td>-0,16</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>r²</td> <td>0,97</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>			Rahasto	Indeksi	Tarkastelujakso - 3 vuotta	18,32	17,85	Standardipoikkeama	0,20	0,22	Beta	0,98	-	Tracking error	3,14	-	Information ratio	-0,08	-	Alfa	-0,16	-	r ²	0,97	-	<h4>Sijoitukset</h4> <p>31.1.2013</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="width: 45%;"> <h5>Alue</h5> <ul style="list-style-type: none"> 58,62% Aasia (st. Japani) 18,94% Etelä-Amerikka 12,42% Eurooppa 4,98% Afrikka 1,67% Pohjois-Amerikka 3,07% Muut </div> <div style="width: 45%;"> <h5>Maa</h5> <ul style="list-style-type: none"> 21,85% Korea Taisin 12,82% Brasilia 12,31% Kiina 8,79% Hongkong 7,55% Venäjä 5,89% Taiwan 4,98% Etelä-Amerikka 4,52% Meksiko 3,87% India 3,49% Turkki 14,42% Muut </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="width: 45%;"> <h5>10 suurinta sijoitusta</h5> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rahoitusinstrumentti</th> <th>Maa</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Samsung Electronics</td><td>KR</td><td>6,51</td></tr> <tr><td>Taiwan Semiconductor Man...</td><td>TW</td><td>4,09</td></tr> <tr><td>Hyundai Motor Co.</td><td>KR</td><td>3,87</td></tr> <tr><td>Petroleo Brasileiro ADR</td><td>BR</td><td>2,66</td></tr> <tr><td>China Mobile</td><td>CN</td><td>2,57</td></tr> <tr><td>Vale ADR</td><td>BR</td><td>2,56</td></tr> <tr><td>First Pacific</td><td>HK</td><td>2,42</td></tr> <tr><td>Grupo Mexico B</td><td>MX</td><td>2,31</td></tr> <tr><td>Haci Omer Sabanci Holding</td><td>TR</td><td>2,27</td></tr> <tr><td>Sberbank of Russia</td><td>RU</td><td>2,20</td></tr> </tbody> </table> </div> <div style="width: 45%;"> <h5>Toimiala</h5> <ul style="list-style-type: none"> 26,05% Rahasto 14,42% IT 12,34% Energia 10,27% Perustelälyalat 8,02% Kalastus/rauh. 7,91% Tekstiiliteollisuus 6,52% Päivälehtien 6,52% Tekstiiliteollisuus 3,52% Yhteiskunnall. 3,82% Terveydenhuolto 3,82% Muut </div> </div>		Rahoitusinstrumentti	Maa	%	Samsung Electronics	KR	6,51	Taiwan Semiconductor Man...	TW	4,09	Hyundai Motor Co.	KR	3,87	Petroleo Brasileiro ADR	BR	2,66	China Mobile	CN	2,57	Vale ADR	BR	2,56	First Pacific	HK	2,42	Grupo Mexico B	MX	2,31	Haci Omer Sabanci Holding	TR	2,27	Sberbank of Russia	RU	2,20
	Rahasto	Indeksi																																																										
Tarkastelujakso - 3 vuotta	18,32	17,85																																																										
Standardipoikkeama	0,20	0,22																																																										
Beta	0,98	-																																																										
Tracking error	3,14	-																																																										
Information ratio	-0,08	-																																																										
Alfa	-0,16	-																																																										
r ²	0,97	-																																																										
Rahoitusinstrumentti	Maa	%																																																										
Samsung Electronics	KR	6,51																																																										
Taiwan Semiconductor Man...	TW	4,09																																																										
Hyundai Motor Co.	KR	3,87																																																										
Petroleo Brasileiro ADR	BR	2,66																																																										
China Mobile	CN	2,57																																																										
Vale ADR	BR	2,56																																																										
First Pacific	HK	2,42																																																										
Grupo Mexico B	MX	2,31																																																										
Haci Omer Sabanci Holding	TR	2,27																																																										
Sberbank of Russia	RU	2,20																																																										
<h4>Salkunhoitajan kommentti</h4> <p>Julkaistu 7.3.2013</p> <p>• Helmikuu 2013 •</p> <p>Helmikuu oli rahastolle jälleen hyvän kehityksen kuukausi. Kehitystä tukivat vahvimmin Kiina ja Korea sekä alipaino Intiassa. Yksittäisiä kehitystä tukeneita yhtiöitä ovat Hyundai, Samsung ja Taiwan Semiconductor, joka hyötyi älypuhelinmyynnistä ja saa mahdollisesti lisää tilauksia Applelta.</p> <p>Pyrimme valitsemaan osakelajeja, joissa osinko on suojattu paremmin kuin muissa osakkeissa. Tämä strategia sai tukea, kun Petrobras leikkasi äänioikeutettujen osakkeiden osinkoa, mutta ei salkussa olevien etuoikeutettujen osakkeiden osinkoa. Petrobras ei ole kuitenkaan onnistunut täysin siirtämään suurta varallisuuttaan tuotantoon, joten vielä on matkaa siihen, että voimme olla tyytyväisiä sijoitukseemme.</p> <p>Kehittyvien markkinoiden näkymät ovat edelleen laajasti kehitystä tukevat. Useimmilla mittapuilla mitattuna kehittyvät markkinat ovat halvemmat ja kasvu on parempaa kuin globaaleilla markkinoilla yleisesti. Negatiivista on se, että tulostenusteet näyttävät korkeilta ja niitä todennäköisesti lasketaan, varsinkin jos makrotalouden kehitykseen liittyvä epävarmuus lisääntyy.</p>																																																												
<h4>Palkkiot</h4> <table border="1"> <tbody> <tr><td>Minimisäästöerä, EUR</td><td>40</td></tr> <tr><td>Minimimerkintä</td><td>10</td></tr> <tr><td>Merkintäpalkkio konttorissa, %</td><td>1,00</td></tr> <tr><td>Merkintäpalkkio verkkopankissa, %</td><td>0,80</td></tr> <tr><td>Lunastuspalkkio, %</td><td>1,00</td></tr> <tr><td>Hallinnointipalkkio, % p.a.</td><td>2,00</td></tr> <tr><td>Tuottosidonnainen palkkio, %</td><td>Ei</td></tr> <tr><td>Juoksevat kulut eli Total Expense Ratio (TER), % p.a.</td><td>2,01</td></tr> </tbody> </table>		Minimisäästöerä, EUR	40	Minimimerkintä	10	Merkintäpalkkio konttorissa, %	1,00	Merkintäpalkkio verkkopankissa, %	0,80	Lunastuspalkkio, %	1,00	Hallinnointipalkkio, % p.a.	2,00	Tuottosidonnainen palkkio, %	Ei	Juoksevat kulut eli Total Expense Ratio (TER), % p.a.	2,01																																											
Minimisäästöerä, EUR	40																																																											
Minimimerkintä	10																																																											
Merkintäpalkkio konttorissa, %	1,00																																																											
Merkintäpalkkio verkkopankissa, %	0,80																																																											
Lunastuspalkkio, %	1,00																																																											
Hallinnointipalkkio, % p.a.	2,00																																																											
Tuottosidonnainen palkkio, %	Ei																																																											
Juoksevat kulut eli Total Expense Ratio (TER), % p.a.	2,01																																																											

Esimerkki 2. laskelmat - Nordea Kehittyvät osakemarkkinat -rahasto

Nordean rahasto		2009	2009	2009	2009	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2011	2011	2011	2011	2011	2012	2012	2012	2012	2012	
Kehittyvät osakemarkkinat		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
		Tuotto	%	%	%	Tuotto	%	%	%	Tuotto	%	%	%	Tuotto	%	%	%	Tuotto	%	%	%	
		6,86 %	24,69 %	14,40 %	10,31 %	10,02 %	0,22 %	4,91 %	11,60 %	4,79 %	-3,70 %	-17,50 %	10,37 %	10,77 %	-6,35 %	4,34 %	4,24 %					
Pvm		Voittolappio																				
Talletusmäärä																						
1.1.2009	300 €	320,58 €	399,73 €	457,29 €	504,44 €	554,98 €	556,21 €	583,51 €	661,20 €	682,40 €	657,15 €	542,15 €	598,37 €	662,81 €	620,72 €	647,66 €	675,12 €					375,12 €
1.4.2009	300 €		374,07 €	427,94 €	472,06 €	519,36 €	520,50 €	546,06 €	609,40 €	638,59 €	614,96 €	507,34 €	559,95 €	620,26 €	580,87 €	606,08 €	631,78 €					331,78 €
1.7.2009	300 €			343,20 €	378,58 €	416,52 €	417,43 €	437,93 €	488,73 €	512,14 €	493,19 €	406,88 €	449,08 €	497,44 €	465,85 €	486,07 €	506,68 €					206,68 €
1.10.2009	300 €				330,93 €	364,09 €	364,89 €	382,81 €	427,21 €	447,68 €	431,11 €	356,67 €	392,55 €	434,83 €	407,22 €	424,89 €	442,90 €					142,90 €
1.1.2010	300 €					330,06 €	330,79 €	347,03 €	387,28 €	405,63 €	390,82 €	322,42 €	355,86 €	394,19 €	369,18 €	385,18 €	401,51 €					101,51 €
1.4.2010	300 €						300,66 €	315,42 €	362,01 €	368,87 €	356,22 €	293,06 €	323,45 €	358,29 €	335,53 €	350,10 €	364,94 €					64,94 €
1.7.2010	300 €							314,73 €	361,24 €	368,06 €	354,44 €	292,42 €	322,74 €	357,50 €	334,80 €	349,33 €	364,14 €					64,14 €
1.10.2010	300 €								334,80 €	350,84 €	337,86 €	278,73 €	307,64 €	340,77 €	319,13 €	332,98 €	347,10 €					47,10 €
1.1.2011	300 €									314,37 €	302,74 €	249,76 €	275,68 €	305,35 €	285,96 €	298,37 €	311,02 €					11,02 €
1.4.2011	300 €										288,90 €	238,34 €	263,06 €	291,39 €	272,89 €	284,73 €	296,80 €					-3,20 €
1.7.2011	300 €											247,50 €	273,17 €	302,59 €	283,37 €	295,67 €	308,21 €					8,21 €
1.10.2011	300 €												331,11 €	366,77 €	343,48 €	356,39 €	373,58 €					73,58 €
1.1.2012	300 €													332,31 €	311,21 €	324,71 €	338,48 €					38,48 €
1.4.2012	300 €													280,95 €	293,14 €	305,57 €						5,57 €
1.7.2012	300 €														313,02 €	326,29 €						26,29 €
1.10.2012	300 €																312,72 €					12,72 €
Loppusumma		Voittolappio %																				
	4 800 €	6 306,86 €																				
		31,39 %																				
		1 506,86 €																				